Στήν ὑπόθεση 106/81,

JULIUS KIND KG, ἐπιχείρηση μεταφορῶν κρέατος, Mercatorstraße 12, 4048 Grevenbroich 1 (Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας), ἐκπροσωπουμένη ἀπό τούς δικηγόρους Κολωνίας D. Ehle, U. Feldmann, W. Schiller καί E. Eyl, Mehlemer Straße 13, 5000 Κολωνία 51, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν δικηγόρο E. Arendt, 34 B, rue Philippe-II,

ἐνάγουσα,

κατά

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΟΣ, ἐκπροσωπουμένης ἀπό:

— τό Συμβούλιο τῶν Ευρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, διά τοῦ Bernard Schloh, συμβούλου τῆς νομικῆς του ὑπηρεσίας καί τοῦ Arthur Brautigam, ὑπαλλήλου διοικήσεως στήν ὡς ἄνω ὑπηρεσία, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν H. J. Pabbruwe, διευθυντή τῆς ὑπηρεσίας νομικῶν ὑποθέσεων τῆς Εὐρωπαϊκῆς Τραπέζης Ἐπενδύσεων, 100, boulevard Konrad-Adenauer, Λουξεμβοῦργο,

καί

— τήν Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, διά τοῦ Jörn Sack, μέλους τῆς νομικῆς ὑπηρεσίας της, μέ ἀντίκλητο στό Λουξεμβοῦργο τόν O. Montalto, μέλος τῆς νομικῆς της ὑπηρεσίας, κτίριο Jean Monnet, Kirchberg,

ἐναγομένης,

ὑποστηριζόμενος ἀπό

τήν ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ἐκπροσωπουμένης ἀπό τόν Gilbert Guillaume, διευθυντή τῆς νομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν, ἐπικουρούμενο καί ἀναπληρούμενο ἀπό τόν Alexandre Carnelutti, γραμματέα τοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν, μέ τόπο ἐπιδόσεων στό Λουξεμβοῦργο τήν γαλλική πρεσβεία,

παρεμβαίνουσα,

πού ἔχει ὡς ἀντικείμενο ἀγωγή ἀποζημιώσεως λόγω ἐξωσυμβατικῆς εὐθύνης κατά τῆς Κοινότητος δυνάμει τῶν ἄρθρων 178 καί 215, παράγραφος 2, τῆς συνθήκης ΕΟΚ,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

συγκείμενο άπό τούς J. Mertens de Wilmars, πρόεδρο, G. Bosco, A. Touffait καί O. Due, προέδρους τμήματος, P. Pescatore, Mackenzie Stuart, A. O'Keeffe, T. Koopmans, U. Everling, A. Χλωρό καί F. Grévisse, δικαστές,

γενικός είσαγγελεύς: F. Capotorti
γραμματεύς: J. A. Pompe, βοηθός γραμματεύς

έκδίδει τήν άκόλουθη

ΑΠΟΦΑΣΗ

Περιστατικά

I — Πραγματικά περιστατικά καί διαδικασία

Ή ένάγουσα, ή όποία είσάγει στήν Όμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας νωπό πρόβειο κρέας άπό τό Ήνωμένο Βασίλειο, προβάλλει ὅτι ὑπέστη ζημία, ή όποία προεκλήθη άπό τήν έφαρμογή τῆς κοινῆς όργανώσεως άγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος καί μάλιστα, ἰδίως, άπό τήν συνεπεία αὐτῆς προκληθεῖσα ἄνοδο τῶν τιμῶν τοῦ προβείου κρέατος βρετανικῆς προελεύσεως.

A — Κατάσταση τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος ἐντός τῆς Κοινότητος πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 27ης Ἰουνίου 1980, περί κοινῆς όργανώσεως άγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος (ΕΕ, εἰδ. ἔκδ., 03/029, σ. 150)

Ή παραγωγή καί ή κατανάλωση προβείου κρέατος έντός τῆς Κοινότητος παρουσιάζει μεγάλες διαφορές.

1. Μέχρι τῆς πρώτης διευρύνσεως τῆς Κοινότητος τό 1973, κυριαρχοῦσε ἕνα κράτος μέλος (Γαλλία) ὡς (ἐλλειμματικός ἄλλωστε) μεγάλος παραγωγός καί καταναλωτής προβείου κρέατος (παραγωγή: 122 000 τόννοι ἐτησίως — κατανάλωση: 163 000 τόννοι ἐτησίως, κατά τό 1972 — πηγή: Στατιστική Ὑπηρεσία Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ΣΥΕΚ). Τό πρόβειο κρέας, τό όποῖο στό ὡς ἄνω κράτος μέλος ἐθεωρεῖτο ὡς προϊόν ποιότητος, μάλιστα δέ πολυτελείας, διετίθετο σέ μία άγορά πού ἐπροστατεύετο άπό διατάξεις ἐσωτερικοῦ δικαίου σέ συγκριτικά προσοδοφόρες τιμές.

Στά λοιπά κράτη μέλη, τό πρόβειο κρέας, σέ άντίθεση πρός τό βόειο καί χοίρειο κρέας, καθώς καί τά πουλερικά ἐθεωρεῖτο ὡς προϊόν δευτερεύουσης οἰκονομικῆς σημασίας καί μόλις ὑφίστατο μία κάποια ρύθμιση τῆς άγορᾶς. Ἐφ' ὅσον ή παραγωγή ἦταν περιορισμένη (μεταξύ 200 καί 13 800 τόννων ἐτησίως κατά τό 1972) καί ή κατανάλωση χαμηλή (μεταξύ 3 500 καί 17 000 τόννων ἐτησίως κατά τό 1972 — πηγή

ΣΥΕΚ), τά ἀνωτέρω κράτη συνήθιζαν νά καταφεύγουν πρός κάλυψη τῶν ἀναγκῶν τους στίς ἐξωτερικές ἀγορές (ἡ περίπτωση, ἰδίως, τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου) καί νά ἐξάγουν τήν ἐντόπια παραγωγή (ἡ περίπτωση, ἰδίως, τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας καί τῶν χωρῶν τῆς Benelux) στήν προσοδοφόρο γαλλική ἀγορά. Σέ αὐτά τά κράτη μέλη, κατά συνέπεια, ἡ κατάσταση ἐχαρακτηρίζετο ἀπό συμφέρουσες τιμές καταναλωτοῦ (λόγω ἰδίως τοῦ ἐφοδιασμοῦ ἀπό ἐξωτερικές ἀγορές) καί ἀπό σχετικῶς ὑψηλή ἀμοιβή τῆς ἐντοπίου παραγωγῆς (λόγω τοῦ ὅτι οἱ τιμές παραγωγοῦ ἐπηρεάζοντο εὐρέως ἀπό τίς γαλλικές τιμές).

2. Μέ τήν ἔνταξη τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, τῆς Ἰρλανδίας καί τῆς Δανίας τό 1973, μετεβλήθη οὐσιωδῶς ἡ κατάσταση αὐτή διά τῆς διευρύνσεως τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος κατά δύο κράτη μέλη, τά ὁποῖα εἶναι καί μεγάλοι παραγωγοί (Ἡνωμένο Βασίλειο: 224 500 τόννοι ἐτησίως καί Ἰρλανδία: 45 000 τόννοι ἐτησίως κατά τό 1972 — πηγή ΣΥΕΚ) καί μεγάλοι καταναλωτές (Ἡνωμένο Βασίλειο: 527 700 τόννοι ἐτησίως, Ἰρλανδία: 33 200 τόννοι ἐτησίως κατά τό 1972).

Οἱ συνήθειες τῶν καταναλωτῶν τῶν νέων κρατῶν μελῶν διέφεραν καθαρά ἀπό ἐκεῖνες τῶν καταναλωτῶν τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς. Ἐχαρακτηρίζοντο ἀπό ὑψηλότερη κατά κεφαλή κατανάλωση (7,6 καί 7,3 χιλιόγραμμα ἐτησίως κατά κάτοικο στό Ἡνωμένο Βασίλειο καί τήν Ἰρλανδία ἐναντι 4,3 χιλιογράμμων στήν Γαλλία) σέ σημαντικά χαμηλότερες τιμές. Συνεπῶς, τό πρόβειο κρέας ἦταν προϊόν συνήθους καταναλώσεως.

Ἐπί πλέον, ἡ ὀργάνωση τῶν ἀγορῶν ἐβασίζετο σέ ἀντιτιθέμενες ἐπιλογές οἰκονομικῆς πολιτικῆς: ἐνῶ ἡ Γαλλία ἐφήρμοζε αὐστηρό ἔλεγχο τῶν εἰσαγομένων ποσοτήτων γιά νά διατηρήσει ἕνα ὑψηλό ἐπίπεδο εἰσοδήματος τῶν παραγωγῶν μέσω τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ, τίς ὁποῖες οἱ καταναλωτές ἦταν πρόθυμοι νά καταβάλουν λόγω τῆς ποιότητος ἡ ὁποία ἀπεδίδετο στό πρόβειο κρέας, τό Ἡνωμένο Βασίλειο, πού ἄν καί εἶχε ὑψηλή παραγωγή παρουσίαζε ἔντονο ἔλλειμμα, εἶχε ἐπιλέξει μία φιλελεύθερη πολιτική εἰσαγωγῶν (ἰδίως γιά τίς εἰσαγωγές ἀπό τήν Νέα Ζηλανδία) καί χαμηλές τιμές καταναλωτοῦ, οἱ ὁποῖες συχνά καθορίζοντο ἀπό τό κράτος, κατά τρόπο ὥστε τό εἰσόδημα τῶν παραγωγῶν ἐξησφαλίζετο μέ ἕνα σύστημα ἐνισχύσεων παραγωγῆς, συνδυασμένο μέ ἕναν φόρο ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν («deficiency payment»).

Ἐν ὄψει τῶν διαφορετικῶν ὀργανώσεων τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος στά τρία κυριώτερα ἐνδιαφερόμενα κράτη μέλη, τῶν ὁποίων τίς ἐπιπτώσεις ἐπί τῆς ἐλευθέρας κυκλοφορίας τῶν ἐμπορευμάτων ἐντός τῆς Κοινότητος ἀπεδοκίμασε τό Δικαστήριο στήν ἀπόφασή του τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1979 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 232/78 (Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Γαλλικῆς Δημοκρατίας, Slg. 1979, σ. 2729), καθίστατο, κατά συνέπεια, ἀναγκαία ἡ θέσπιση, ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου, κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος.

Β — Τά κύρια στοιχεῖα τῆς ρυθμίσεως πού εἰσήχθη μέ τόν κανονισμό 1837/80

Ἡ κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος ἐθεσπίσθη μέ τόν κανονισμό 1837/80, τῆς 27ης Ἰουνίου 1980 (ΕΕ, εἰδ. ἔκδ., 03/029, σ. 150). Αὐτή ἡ ὀργάνωση ἀγορᾶς ἀποκλίνει σέ πολλά σημεῖα ἀπό τίς παραδοσιακές μορφές προγενεστέρων ὀργανώσεων ἀγορᾶς.

Κατά πρῶτον, τό ἄρθρο 34 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 προβλέπει ὅτι ἡ νεοσύστατη κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς δύναται ἐνδεχομένως νά τροποποιηθεῖ ἤ προσαρμοσθεῖ τήν 1η Ἀπριλίου 1984.

Κατά δεύτερον, ή προστασία τῆς κοινῆς ἀγορᾶς ἐπραγματοποιήθη μέ τήν παραχώρηση εὐρέος πεδίου σέ συμφωνίες αὐτοπεριορισμοῦ πού συνάπτονται μεταξύ τῆς Κοινότητος καί τρίτων χωρῶν, ἀπό τήν πραγμάτωση τῶν ὁποίων τό ἄρθρο 35 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ἐξαρτᾶ τήν ἐπί κοινοτικοῦ ἐπιπέδου ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς.

Τέλος, ἡ κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς ὁρίζει μέν ἐνιαία τιμή βάσεως γιά ὁλόκληρο τό κοινοτικό ἔδαφος, ἡ ρύθμιση ὅμως τῶν τιμῶν ἀναγωγῆς καί παρεμβάσεως χαρακτηρίζεται ἀπό τόν διαχωρισμό τῆς κοινῆς ἀγορᾶς σέ ἕξι περιοχές [1], καθώς καί ἀπό πολυάριθμες δυνατότητες παραλλαγῶν κατά τήν ἐφαρμογή τῶν προβλεπομένων μέτρων, μέ τά ὁποῖα πρέπει νά ἐπιτευχθεῖ ἐντός τεσσάρων ἐτῶν ἡ βαθμιαία προσαρμογή τῶν διαρθρώσεων παραγωγῆς καί τῶν τιμῶν ἀγορᾶς στά διάφορα κράτη μέλη.

Οἱ κύριοι μηχανισμοί τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος συνοψίζονται ὡς ἑξῆς:

1. Καθορίζεται ἐτησίως μία ἐνιαία τιμή βάσεως γιά ὁλόκληρη τήν Κοινότητα καθώς καί μία τιμή ἀναγωγῆς γιά κάθε μία ἀπό τίς ἕξι περιοχές τῆς Κοινότητος. Οἱ κατά περιοχές τιμές ἀναγωγῆς καθορίζονται γιά τά ἑπόμενα ἔτη κατά τρόπο ὥστε «νά καθιερωθεῖ μία ἐνιαία κοινοτική τιμή ἀναγωγῆς διά τῆς συγκλίσεως τῶν ἐθνικῶν τιμῶν ἀναγωγῆς κατά ἴσα ἐτήσια διαστήματα κατά τή διάρκεια περιόδου τεσσάρων ἐτῶν» (ἄρθρο 3 παράγραφος 4 στοιχεῖο 6). Μετά τήν παρέλευση τῆς περιόδου αὐτῆς πρέπει συνεπῶς νά ὑφίσταται ἐνιαία κοινοτική τιμή ἀναγωγῆς, ἡ ὁποία θά συνιστᾶ ἐνιαῖο ἀνώτατο ὅριο γιά τήν στήριξη τοῦ εἰσοδήματος τῶν παραγωγῶν. (Μία πρώτη προσέγγιση ἐπραγματοποιήθη ἔκτοτε μέ τόν κανονισμό (ΕΟΚ) 900/81 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 1ης Ἀπριλίου 1981, περί καθορισμοῦ τῆς τιμῆς βάσεως, τῶν τιμῶν παρεμβάσεως καί τῶν τιμῶν ἀναγωγῆς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος γιά τήν περίοδο ἐμπορίας 1981/1982, ΕΕ L 90, σ. 28).

Ἡ ἐνιαία τιμή βάσεως καθορίσθη σέ 345 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα (ἄρθρο 31 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80). Οἱ κατά περιοχές τιμές ἀναγωγῆς ἐκυμαίνοντο μεταξύ 293 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα γιά τό Ἡνωμένο Βασίλειο, 345 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα γιά τήν Γαλλία καί 375 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα γιά τήν Ἰταλία. Ὁ ὑπολογισμός τους ἐγένετο βάσει τῶν ἰσχυουσῶν τιμῶν στήν ἀγορά πρό τῆς θέσεως σέ ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς (ἔτος ἀναφορᾶς: 1979).

2. Κατ' ἐφαρμογή τῶν ἄρθρων 39 καί 43 παράγραφος 3 στοιχεῖο α τῆς συνθήκης ΕΟΚ, καθιερώνεται σύστημα ἐνισχύσεων παραγωγοῦ ὑπό τήν μορφή πριμοδοτήσεως ἀνά προβατίνα (ἄρθρο 5 τοῦ κανονισμοῦ). Ἡ ἐν λόγω πριμοδότηση ἀποτελεῖ τήν διαφορά μεταξύ τῆς κατά περιοχή τιμῆς ἀναγωγῆς καί τῆς τιμῆς ἀγορᾶς πού διαπιστώνεται στήν περιοχή παραγωγῆς. Ἄν καί αὐτή ἡ ρύθμιση ἰσχύει γιά ὅλες τίς περιοχές, μόνον τό Ἡνωμένο Βασίλειο καί ἡ Ἰρλανδία ὠφελήθησαν ἀπό αὐτήν κατά τήν περίοδο ἐμπορίας 1980/81. Στίς ἄλλες περιοχές, ἡ εὐνοϊκή ἐξέλιξη τῶν τιμῶν ἐμπόδισε τήν ἐφαρμογή της.

3. Διάφορα μέτρα παρεμβάσεως, ὅπως ἡ χορήγηση ἐνισχύσεων στήν ἰδιωτική ἀποθεματοποίηση καί ἡ ἀγορά ὁλοκλήρων σφαγίων ἀπό τούς ἐθνικούς ὀργανισμούς παρεμβάσεως, προβλέπονται στό ἄρθρο 6 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ. Προϋπόθεση τῆς ἐφαρμογῆς τους εἶναι ὅτι οἱ τιμές τῆς ἀγορᾶς μεταξύ 15ης Ἰουλίου καί 15ης Δεκεμβρίου τοῦ σχετικοῦ ἔτους εἶναι κατώ-

1 — 1) Ἰταλία· 2) Γαλλία· 3) Benelux, Δανία, Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας· 4) Ἰρλανδία· 5) Ἡνωμένο Βασίλειο· 6) Ἑλλάς.

τερες τῆς τιμῆς παρεμβάσεως, ἡ ὁποία ἀντιστοιχεῖ στό 85 % τῆς κατά ἐποχή διαφορετικῶς καθοριζομένης ἐνιαίας τιμῆς βάσεως, ἤτοι 293,2 ECU (ἄρθρο 31 τοῦ κανονισμοῦ), καί ὅτι τό ζητεῖ τό κράτος μέλος μετά τήν διαπίστωση τῆς ἐξελίξεως τῶν τιμῶν τοῦ προβείου κρέατος στό ἔδαφός του (ἄρθρα 7 καί 8 τοῦ κανονισμοῦ).

4. Κατά τό ἄρθρο 9 παράγραφος 1 τοῦ κανονισμοῦ, τό ἐνδιαφερόμενο κράτος δύναται, στίς περιοχές, στίς ὁποῖες δέν ἐπραγματοποιήθησαν ἀγορές ἀπό τούς ὀργανισμούς παρεμβάσεως, νά χορηγήσει μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς, ὅταν οἱ τιμές πού διαπιστώνονται στήν ἀντιπροσωπευτική ἀγορά τοῦ κράτους αὐτοῦ εἶναι κατώτερες ἑνός «κατευθυντηρίου ἐπιπέδου» πού ἀντιστοιχεῖ σέ 85 % τῆς τιμῆς βάσεως. Δυνάμει τοῦ ἄρθρου 31 ψηφίο 1 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, ἡ τιμή βάσεως γιά τήν περίοδο ἐμπορίας 1980/81 καθορίσθη σέ 345 ECU ἀνά χιλιόγραμμο. Συνεπῶς, τό «κατευθυντήριο ἐπίπεδο» ἀντιστοιχεῖ, κατ' ἀρχήν, σέ 293,2 ECU. Πάντως, ἐφ' ὅσον ἡ τιμή βάσεως, κατά τό ἄρθρο 32 τοῦ κανονισμοῦ αὐτοῦ, διαφέρει κατά ἐποχή, τό κατευθυντήριο ἐπίπεδο ὑπόκειται σέ ἀντίστοιχες διακυμάνσεις.

Τό ποσό τῆς πριμοδοτήσεως ἰσοῦται μέ τήν διαφορά μεταξύ τοῦ κατευθυντηρίου ἐπιπέδου καί τῆς τιμῆς ἀγορᾶς πού διαπιστώνεται στό ἐνδιαφερόμενο κράτος μέλος.

Κατά τήν περίοδο ἐμπορίας 1980/81, τό Ἡνωμένο Βασίλειο ἔκανε χρήση αὐτῆς τῆς διατάξεως. Ἐπειδή ἡ κατά περιοχή τιμή ἀναγωγῆς γιά τό 1980 εἶχε καθορισθεῖ σέ 293 ECU βάσει τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς τοῦ 1979 (ὡς ἔτους ἀναφορᾶς), ἤτοι περίπου στό ὕψος τοῦ καθορισθέντος γιά τήν Κοινότητα «κατευθυντηρίου ἐπιπέδου» (293,2 ECU), μέ τήν ἐπιφύλαξη τῶν ἐποχιακῶν του διακυμάνσεων, ἡ ἐλαχίστη διαφορά τοῦ ἐπιπέδου τῶν τιμῶν προβείου κρέατος στό Ἡνωμένο Βασίλειο καθιστοῦσε ἤδη δυνατή τήν ἐφαρμογή τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς. Ἡ μεγάλη ἀνατίμηση τῆς ἀγγλικῆς λίρας ἔναντι τῆς ECU (+ 30 % κατά τό 1980/81), διά τῶν ἐπιπτώσεών της ἐπί τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγορᾶς ἀπό κοινοῦ μέ ἄλλους παράγοντες, κατέστησε ἀναγκαία τήν χορήγηση τῆς πριμοδοτήσεως αὐτῆς, ὥστε νά ἐξασφαλισθεῖ γιά τούς ὀρετανούς παραγωγούς ἕνα εἰσόδημα ὕψους 293 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα, ἀντίστοιχο τῆς τιμῆς ἀναγωγῆς πού εἶχε καθορίσει γιά τήν περιοχή τό Συμβούλιο.

Γιά νά ἀποφευχθεῖ σέ περίπτωση ἐξαγωγῆς τοῦ προβείου κρέατος ἐκτός τῆς περιοχῆς, στήν ὁποία κατεβλήθη ἡ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς, τό ἐνδεχόμενο νά λειτουργήσει ἡ πριμοδότηση αὐτή ὡς ἐπιδότηση τῶν ἐξαγωγῶν, τό ἄρθρο 9 παράγραφος 3 προβλέπει ὅτι, κατά τήν ἔξοδο ἀπό τό ἔδαφος τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους μέλους, εἰσπράττεται ποσό ἰσοδύναμο πρός ἐκεῖνο τῆς ἤδη καταβληθείσης πριμοδοτήσεως. Τό ποσό αὐτό χαρακτηρίζεται γενικῶς μέ τόν ἀγγλικό ὅρο «claw-back ».

Γ — Ἡ οἰκονομική κατάσταση τῆς ἐναγούσης

Ἡ ἐνάγουσα εἶναι μία γερμανική ἐπιχείρηση, εἰδικευμένη ἀπό τοῦ 1893 στό ἐμπόριο νωποῦ κρέατος. Ἀπό τῶν μέσων τοῦ 1965, ἐδημιούργησε συστηματικῶς ἀγορά διαθέσεως νωποῦ προβείου κρέατος, προερχομένου ἀπό τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας καί τό Ἡνωμένο Βασίλειο. Μέχρι τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, ἡ δραστηριότης της συνίστατο κυρίως στόν ἐφοδιασμό τῶν ἀγορῶν τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης μέ ἐσφαγμένους ἀμνούς Βρεταννίας, τούς ὁποίους ἀγόραζε σέ τιμές χαρακτηριζόμενες ἀπό αὐτή ὡς «συμφέρουσες» ἔναντι τῶν συνήθων στά ἠπειρωτικά κράτη μέλη τῆς Κοινότητος μέσων τιμῶν.

Λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν συνηθειῶν τῶν γερμανῶν καταναλωτῶν καί τῆς περιωρι-

σμένης τιμῆς, τήν ὁποία ὁ γερμανός καταναλωτής εἶναι διατεθειμένος νά καταβάλλει γιά τό πρόβειο κρέας, ἡ θέση στήν ἀγορά τῆς ἐναγούσης στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας ἐξαρτᾶται, κατά τούς ἰσχυρισμούς της, ἀπό τήν δυνατότητα νά ἐφοδιάζεται μέ κρέας καλῆς ποιότητος σέ σχετικῶς χαμηλή τιμή· τήν δυνατότητα αὐτή ὅμως προσέφερε μόνον ἡ βρετανική ἀγορά, στήν ὁποία ὁ δείκτης τιμῶν μέχρι τό 1980 ἦταν σημαντικῶς κατώτερος ἐκείνων πού ἴσχυαν στά ἄλλα Κράτη μέλη.

Μετά τήν ἔναρξη τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, ἡ ἐνάγουσα διεπίστωσε σημαντική ἄνοδο τῶν τιμῶν ἀγορᾶς τοῦ πρός ἐξαγωγή βρετανικοῦ κρέατος.

Ἡ ἐξέλιξη αὐτή παρουσιάζεται ὡς ἑξῆς ἀπό τήν ἐνάγουσα:

Ἡμερομηνία	Τιμή ἀγορᾶς	Τιμή πωλήσεως
Ἕνα ἔτος πρό τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς: 19. 10. 1979	115 πέννες ἀνά χιλιόγραμμο	DM 6,39 ἀνά χιλιόγραμμο
Ἕνα μήνα πρό τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς: 19. 9. 1980	130 πέννες ἀνά χιλιόγραμμο	DM 6,64 ἀνά χιλιόγραμμο
Τρεῖς μῆνες μετά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς: 20. 1. 1981	188 πέννες ἀνά χιλιόγραμμο	DM 10,04 ἀνά χιλιόγραμμο
Πέντε μῆνες μετά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς: 20. 3. 1981	196 πέννες ἀνά χιλιόγραμμο	DM 10,64 ἀνά χιλιόγραμμο

Αὐτό ὁδήγησε σέ σημαντική μείωση τοῦ κύκλου ἐργασιῶν τῆς ἐναγούσης, δεδομένου ὅτι ἡ πελατεία της δέν ἦταν διατεθειμένη νά συνεχίσει τίς ἀγορές της ἐν ὄψει αὐτῆς τῆς ἐξελίξεως τῶν τιμῶν. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐνάγουσα δέν ἠδύνατο νά ἐξεύρει ἄλλες, παρόμοιες ἐξ ἀπόψεως ποιότητος καί τιμῆς, πηγές ἐφοδιασμοῦ, — ἰδίως στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, ὅπου ἡ ἐντόπια παραγωγή εἶναι πολύ περιορισμένη —, ἦταν ὑποχρεωμένη νά μειώσει τόν χρόνο ἐργασίας τοῦ προσωπικοῦ της.

Ἡ ἐνάγουσα ἀποδίδει τήν ὡς ἄνω ἐξέλιξη τῶν ἐμπορικῶν της δραστηριοτήτων στήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος, καί ἰδίως μάλιστα στήν ἐπίπτωση ἐπί τῶν τιμῶν ἀγορᾶς τῶν βρετανικῶν σφαγίων τοῦ ποσοῦ (claw-back) πού εἰσπράττεται κατά τήν ἐξαγωγή ἐκ τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου δυνάμει τοῦ ἄρθρου 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, μέ τό ὁποῖο ἐπιζητεῖται ἡ ἀντιστάθμιση τῶν ἐπιπτώσεων τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς.

Μέ ἐπιστολή τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1981, ἡ ἐνάγουσα ἀπηυθύνθη λόγω τῶν δυσχερειῶν της στήν Ἐπιτροπή καί τῆς ἐζήτησε νά προτείνει ἀμελλητί στό Συμβούλιο ὑπουργῶν τήν κατάργηση ἤ τουλάχιστον τήν τροποποίηση τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80. Ὡς μεταβατικό μέτρο, ἐζήτησε ἀπό τήν Ἐπιτροπή νά ἀναστείλει τήν εἴσπραξη τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80.

Μέ ἐπιστολή τῆς 3ης Μαρτίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή ἔδειξε «κάποια κατανόηση» γιά τήν κατάσταση τῆς ἐναγούσης, δέν ἐθεώρησε ὅμως δυνατή τήν ἱκανοποίηση τοῦ αἰτήματός της.

Μέ δικόγραφο πού περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 4 Μαΐου 1981, ἡ ἐνάγουσα ἤγειρε ἐνώπιον τοῦ Δικαστηρίου, κατά τά ἄρθρα 178 καί 215 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀγωγή κατά τῆς Κοινότητος περί ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας, τήν ὁποία ἰσχυρίζετο ὅτι ὑπέστη.

Στά ὑπομνήματα ἀντικρούσεως πού περιῆλθαν στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου ἀντιστοίχως στίς 21 καί 22 Ἰουλίου 1981, ἡ Ἐπιτροπή καί τό Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ὑποστηρίζουν ὅτι ἡ ἀγωγή εἶναι ἀδάσιμη.

Ἡ ἐνάγουσα κατέθεσε ὑπόμνημα ἀπαντήσεως στίς 28 Σεπτεμβρίου 1981, μέ τό ὁποῖο ἐμμένει στά αἰτήματά της.

Τά ὑπομνήματα ἀνταπαντήσεως τῆς Ἐπιτροπῆς καί τοῦ Συμβουλίου περιῆλθαν στό Δικαστήριο στίς 30 Ὀκτωβρίου καί 24 Νοεμβρίου 1981, ἀντιστοίχως.

Μέ δικόγραφο πού περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 25 Αὐγούστου 1981, ἡ κυβέρνηση τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ἐζήτησε, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 37 τοῦ Πρωτοκόλλου περί τοῦ Ὀργανισμοῦ τοῦ Δικαστηρίου, νά τῆς ἐπιτραπεῖ νά παρέμβει ὑπέρ τῆς ἐναγομένης. Μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο μέ διάταξη τῆς 16ης Σεπτεμβρίου 1981 ἐπέτρεψε τήν πρόσθετη παρέμβαση.

Ἡ κυβέρνηση τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας κατέθεσε δικόγραφο προσθέτου παρεμβάσεως στίς 3 Δεκεμβρίου 1981.

Κατόπιν ἐκθέσεως τοῦ εἰσηγητοῦ δικαστοῦ καί μετ' ἀκρόαση τοῦ γενικοῦ εἰσαγγελέως, τό Δικαστήριο ἀπεφάσισε τήν ἔναρξη τῆς προφορικῆς διαδικασίας χωρίς προηγουμένη διεξαγωγή ἀποδείξεων.

II — Αἰτήματα τῶν διαδίκων

1 Ἡ ἐνάγουσα, ἐπιχείρηση Julius Kind KG ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά καταδικάσει τήν ἐναγομένη νά καταβάλει στήν ἐνάγουσα 375 000 γερμανικά μάρκα ἐντόκως πρός 10 % ἀπό τῆς ἐγέρσεως τῆς ἀγωγῆς·

— νά ἀναγνωρίσει ὅτι ἡ ἐναγομένη εἶναι ὑποχρεωμένη νά ἀποκαταστήσει κάθε περαιτέρω ζημία πού ἡ ἐνάγουσα συνεχίζει νά ὑφίσταται ἐκ τοῦ ὅτι βάσει τῆς ἐξουσιοδοτήσεως πού περιλαμβάνεται στό ἄρθρο 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, σέ συνδυασμό μέ τό ἄρθρο 4 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 2661/80 [1], εἰσπράττεται ἐπιβάρυνση στό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο μεταξύ Ἀγγλίας καί Γερμανίας στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος, ἡ δέ Ἐπιτροπή παρέλειψε παρανόμως νά ἀναστείλει, κατ' ἐφαρμογή τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 1837/80, τήν εἴσπραξη τοῦ ποσοῦ αὐτοῦ, τουλάχιστον κατά τόν χρόνο καί κατά τό μέτρο πού κανένα μέτρο παρεμβάσεως δέν ἐφαρμόζεται στίς ἄλλες περιοχές τῆς Κοινῆς Ἀγορᾶς:

— νά καταδικάσει τήν ἐναγομένη στά δικαστικά ἔξοδα.

2. Τό ἐναγόμενο Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀπορρίψει τήν ἀγωγή·

— νά καταδικάσει τήν ἐνάγουσα στά δικαστικά ἔξοδα.

3. Ἡ ἐναγομένη Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀπορρίψει τήν ἀγωγή·

— νά καταδικάσει τήν ἐνάγουσα στά δικαστικά ἔξοδα·

— προληπτικῶς, στήν περίπτωση, κατά τήν ὁποία τό Δικαστήριο θά ἐκήρυττε παρεμπιπτόντως ὁλικῶς ἤ μερικῶς ἄκυρο τό ἄρθρο 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, νά ἀναγνωρίσει συγχρόνως κατά τό ἄρθρο 174 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὅτι ἐκ τούτου δέν θίγονται ὅσες πληρωμές μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως ἐπραγματοποιήθησαν πρό τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀποφάσεως οὔτε ἡ εἴσπραξη, κατά τήν ἐξαγωγή ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο, ἐπιβαρύνσεων ἀντιστοίχων πρός τήν μεταβλητή πριμοδότηση.

1 — τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 17ης Ὀκτωβρίου 1980 (ΕΕ, εἰδ. ἔκδ., 03/031, σ. 83).

Ἐπί πλέον, λόγω τῆς μεγάλης σημασίας τῆς παρούσης ὑποθέσεως, νά ἀποφασίσει ἐν ὁλομελεία.

4. Ἡ παρεμβαίνουσα κυβέρνηση τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας ζητεῖ ἀπό τό Δικαστήριο:

— νά ἀπορρίψει τήν προσφυγή·

— νά καταδικάσει τήν ἐνάγουσα στά δικαστικά ἔξοδα, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν ἐξόδων τῆς παρεμβαινούσης.

III — Ἰσχυρισμοί καί ἐπιχειρήματα τῶν διαδίκων

Α — Ἡ *ἐπιχείρηση Julius Kind KG* ἐκθέτει τήν πρόσφατη ἐξέλιξη τῆς οἰκονομικῆς καταστάσεως καί προβαίνει σέ σύντομη περιγραφή τοῦ μηχανισμοῦ παρεμβάσεως πού εἰσήχθη διά τοῦ κανονισμοῦ 1837/80.

Θεωρεῖ τήν εἴσπραξη τοῦ ποσοῦ πού προβλέπεται στό ἄρθρο 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 (ἐφεξῆς: claw-back) ὡς τήν κυρία αἰτία τῆς ἐπιδεινώσεως τῆς οἰκονομικῆς της καταστάσεως. Οἱ βλαπτικές ἐπιπτώσεις τοῦ claw-back ἐπί τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου ἐπετάθησαν ἀπό δύο συμβάντα, ἤτοι:

— ἀπό τήν ἀνατίμηση τῆς λίρας στερλίνας ἔναντι τῆς ECU·

— ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ Ἐπιτροπή, βάσει τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 (διά τῆς θεσπίσεως τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 3191/80 τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1980 (ABl. L 332, σ. 14), τοῦ ὁποίου ἡ ἰσχύς παρετάθη διά τοῦ κανονισμοῦ (ΕΟΚ) 932/81 τῆς 6ης Ἀπριλίου 1981 (ΕΕ L 95, σ. 14), ἀνέστειλε τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back στό ἐμπόριο μέ τρίτες χῶρες. Ἡ ἀναστολή αὐτή κατέστησε σημαντικῶς συμφερότερο τόν ἀπ' εὐθείας ἐφοδιασμό στό Ἡνωμένο Βασίλειο γιά τά τρίτα κράτη παρ' ὅ,τι γιά τά κράτη μέλη, πράγμα πού ὁδήγησε σέ μετατοπίσεις τῶν ἐμπορικῶν ρευμάτων καί, ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐνάγουσα, σέ ἀπώλεια μέρους τῆς πελατείας της, ἰδίως ἀπό τήν Ἑλβετία, πού ἦταν συνηθισμένη νά προμηθεύεται βρετανικό κρέας ἀπό αὐτή καί ὄχι ἀπ' εὐθείας ἀπό τήν βρετανική ἀγορά.

Ἡ ἐνάγουσα εἶναι συνεπῶς τῆς γνώμης ὅτι ἡ χρησιμοποίηση τῶν μηχανισμῶν παρεμβάσεως στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος ἐκ μέρους τῆς Κοινότητος συνεπάγεται διακρίσεις, ὁδηγεῖ σέ μετατοπίσεις τῶν ἐμπορικῶν ρευμάτων καί σέ στρεβλώσεις τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί ἀντιβαίνει πρός τήν ἀρχή τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως. Μέ ἐπιστολή τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1981 πρός τήν Ἐπιτροπή, ἡ ἐνάγουσα ἐπεδίωξε τήν μεταβολή αὐτοῦ τοῦ συστήματος. Ἐφ' ὅσον ἡ προσπάθειά της δέν εὐδοκίμησε ἡ ἐνάγουσα θεωρεῖ ὅτι δικαιοῦται νά ζητήσει δικαστική προστασία.

1. Ἡ ἐνάγουσα ὑποστηρίζει κατ' ἀρχάς ὅτι ἡ στό ἄρθρο 215 παράγραφος 2 βασιζομένη ἀγωγή εἶναι παραδεκτή. Προβάλλει ὅτι λόγω τῆς παρανόμου συμπεριφορᾶς τοῦ Συμβουλίου καί τῆς Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων ὑφίσταται ἤ θά ὑποστεῖ ἄμεση καί δυναμένη νά προβλεφθεῖ σημαντική ζημία. Πρός βεβαίωση ὅμως τῆς παρανομίας τῆς συμπεριφορᾶς αὐτῆς δέν διαθέτει κανένα ἄλλο ἔνδικο μέσο ἐκτός ἀπό τήν ἀγωγή λόγω ἐξωσυμβατικῆς εὐθύνης. Πράγματι, δέν συγκεντρώνει τίς προϋποθέσεις τοῦ παραδεκτοῦ τῆς προσφυγῆς ἀκυρώσεως, δέν δύναται νά ἀσκήσει προσφυγή λόγω παραλείψεως καί τέλος, ἐφ' ὅσον δέν εἶναι ἡ ἴδια ὀφειλέτης τοῦ claw-back, πού καταβάλλει ὁ βρετανός ἐξαγωγεύς, δέν δύναται νά κινήσει δικαστικό ἀγώνα, μέ τήν δυνατότητα ὑποβολῆς προδικαστικοῦ ἐρωτήματος στό Δικαστήριο περί τοῦ κύρους τῆς ρυθμίσεως, ἡ

οποία τήν θίγει. Επί πλέον, ή προσφυγή στό τελευταῖο αὐτό ἔνδικο μέσο, προκειμένου νά φθάσει κανείς στό Δικαστήριο, ἔχει τεχνητό χαρακτήρα καί δέν θά ἐπέτρεπε στό Δικαστήριο νά ἀποφανθεῖ ἐπί τῆς προκυψάσης ζημίας. Ἡ ἐνάγουσα θεωρεῖ τήν κατά τό ἄρθρο 215 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἀγωγή ἀποζημιώσεως ὡς τό «ὀρθολογικότερο ἔνδικο μέσο», διότι καθιστᾶ δυνατή τήν ἀπόφαση συγχρόνως ἐπί δύο ζητημάτων, δηλαδή τοῦ κύρους τῆς κοινοτικῆς ρυθμίσεως καί τῆς ἀποκαταστάσεως τῆς προκυψάσης ζημίας.

Τέλος, ἡ ἐνάγουσα ὑποστηρίζει ὅτι, κατά τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ὅπως συνάγεται ἰδίως ἀπό τίς ἀποφάσεις τῆς 2ας Μαρτίου 1977 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 44/76 (Milch-, Fett- und Eier-Kontor GmbH κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg 1977, σ. 393) καί τῆς 2ας Ἰουνίου 1976 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 56 ἕως 60/74 (K. Kampffmeyer Mühlenvereinigung KG καί λοιποί κατά Ἐπιτροπῆς καί Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1976, σ. 711), τό ἄρθρο 215 παράγραφος 2 παρέχει τήν δυνατότητα στό Δικαστήριο νά διαπιστώσει ὄχι μόνον τήν ἐπελθοῦσα, ἀλλά ἐπίσης καί τήν μέλλουσα ζημία, ἐάν ἐξακολουθεῖ ἡ παράνομη συμπεριφορά τῶν ὀργάνων.

2. Ὅσον ἀφορᾶ τό βάσιμο τῆς ἀγωγῆς της, ἡ ἐνάγουσα ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἀγωγή πληροῖ τίς πέντε προϋποθέσεις πού τίθενται ἀπό τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου γιά τήν ἀναγνώριση ἀξιώσεως ἀποζημιώσεως.

α) Ἡ ὕπαρξη ζημίας εἶναι ἀναμφισβήτητη. Εἶναι ἀφ' ἑνός ἀναντίρρητο ὅτι ἡ ἐπελθοῦσα ζημία ὑπερβαίνει κατά πολύ τά ὅρια τῶν οἰκονομικῶν κινδύνων πού κανονικῶς ὑφίστανται στό ἐμπόριο νωποῦ προβείου κρέατος στήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας, Ἀφ' ἑτέρου, ἡ θέσπιση τῆς ἐν λόγω κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς εἶχε ἐν προκειμένῳ ἀκριβῶς τό ἀντίθετο ἀποτέλεσμα ἀπό ἐκεῖνο πού θά ἔπρεπε νά ἀναμένει ἕνας ἐπιχειρηματίας, δηλαδή ἀντί μεγαλυτέρας ἐλευθερίας στήν κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων, τήν δημιουργία ἐμποδίων στά ἐνδοκοινοτικά σύνορα, καί γενικῶς τήν χειροτέρευση τῶν συνθηκῶν ἀσκήσεως τοῦ ἐμπορίου προβείου κρέατος.

Ἡ ἐνάγουσα ὑποστηρίζει ὅτι κατά τήν δημιουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς προβείου κρέατος, ἡ Κοινότης «ἔλαβε ἀποκλειστικῶς ὑπ' ὄψη τά συμφέροντα τῶν βρετανῶν καταναλωτῶν καί παραγωγῶν» σέ βάρος τῶν ἄλλων πολιτῶν τῆς Κοινότητος.

Ἀπόδειξη τοῦ ἀνωτέρω ἰσχυρισμοῦ ἀποτελεῖ ὁ καθορισμός τῶν κοινοτικῶν τιμῶν, κατά τόν ὁποῖο, ἀντιθέτως πρός τά κριτήρια τοῦ ἄρθρου 3 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, ἐλήφθησαν ἀποκλειστικῶς ὡς σημεῖο ἀναφορᾶς, ὅσον ἀφορᾶ τήν τιμή βάσεως, οἱ τιμές τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς, ὅσον ἀφορᾶ δέ τήν τιμή ἀναγωγῆς γιά τό Ἡνωμένο Βασίλειο, οἱ τιμές πού ἴσχυαν γιά τήν ἀγορά αὐτή πρό τῆς περιόδου ἐμπορίας 1980 καθορίσθησαν σκοπίμως πολύ ὑψηλά. Κατά τό ἄρθρο 31 τοῦ κανονισμοῦ, ἡ τιμή ἀναγωγῆς γιά τό Ἡνωμένο Βασίλειο καθορίσθη σέ 293 ECU, δηλαδή 52 ECU χαμηλότερα ἀπό τήν γαλλική τιμή· ἐντούτοις, ἡ πραγματική τιμή τῆς βρετανικῆς ἀγορᾶς ἦταν σημαντικά κατώτερη ἀπό τήν ὡς ἄνω. Ἡ ἀπόδειξη γιά τήν τάση αὐτή τῆς ἀγορᾶς στό Ἡνωμένο Βασίλειο προκύπτει ἀπό τόν καθορισμό τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς, καί συνεπῶς τοῦ claw-back, ἀπό τήν Ἐπιτροπή σέ 115,027 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα (κανονισμός 3108/80) [1], τό ὁποῖο ἀντι-

1 — τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 28ης Νοεμβρίου 1980 (ABl. L 324, σ. 68).

στοιχεῖ σέ πραγματική τιμή ἀγορᾶς περίπου 178 ECU ἀνά 100 χιλιόγραμμα.

Στά πλαίσια αὐτά, δέν εἶναι δυνατό νά γίνει ἀναφορά στίς ἐπιπτώσεις τοῦ «deficiency payment» γιά νά δικαιολογηθοῦν οἱ ἐκ φύσεως κατώτερες τιμές τοῦ βρετανικοῦ κρέατος κατά τίς περιόδους ἐμπορίας πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ 1837/80. Ἡ ἐνάγουσα ἀναφέρεται σέ πίνακα πού ἐδημοσίευσε ἡ «Meat and Livestock Commission» γιά νά στηρίξει τόν ἰσχυρισμό της ὅτι τά ἀποτελέσματα τοῦ «deficiency payment» ἦταν μηδαμινά, ἐκτός, κατά ἐκπληκτικό τρόπο, τοῦ ἔτους 1980, κατά τό ὁποῖο ἐδημιουργήθη ἡ κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς.

Οἱ ἀριθμοί τούς ὁποίους ἐπικαλεῖται ἡ ἐνάγουσα, ἔχουν ὡς ἑξῆς γιά τό Ἡνωμένο Βασίλειο:

Ἔτος	Ἀριθμός ἑβδομάδων τοῦ ἔτους, κατά τίς ὁποῖες ἐχορηγήθη ἐπιδότηση	Ἐξαγωγές προβάτων καί ἀμνῶν σέ χιλιάδες τόννους	Μέση ἐτησία ἐπιδότηση σέ πέννες ἀνά χιλιόγραμμο βάρους τῶν σφαγίων	
1973	0	27,3	0	
1974	17	26,5	2,7	
1975	24	33,5	2,9	
1976	2	32,7	0,1	Μέσος ὅρος: 1,4
1977	6	44,6	0,2	
1978	4	41,4	0,1	
1979	16	40,9	3,6	
1980	42	36,9	22,6	

Ἀπό τήν ἀπό κοινοῦ δράση τῶν παραγόντων αὐτῶν ἡ ἐνάγουσα ὑπέστη σημαντική οἰκονομική ζημία. Ἡ ζημία αὐτή ἐκφράζεται στόν ἀριθμό τῶν σφαγίων πού ἑβδομαδιαίως διατίθενται στό ἐμπόριο ἀπό τήν ἐνάγουσα, ἀριθμός πού ἐμειώθη ἀπό 6 000 ἀμνούς, κατά μέσο ὅρο, σέ 3 000.

6) Ἡ συμπεριφορά τοῦ Συμβουλίου καί τῆς Ἐπιτροπῆς εἶναι παράνομη καί παραβαίνει καταφώρως ὁρισμένους κανόνες δικαίου πού προστατεύουν τούς ἰδιῶτες.

— Ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐνέργειες τοῦ Συμβουλίου, ἡ θέσπιση ἀπό αὐτό τοῦ ἄρθρου 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ἀντιβαίνει πρός τήν κατά τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως. Ἡ διάταξη αὐτή τῆς συνθήκης ἀποσκοπεῖ κατά πρῶτο λόγο στήν προστασία τῶν δικαιωμάτων καί συμφερόντων τῶν ἀποδεκτῶν τῶν διοικητικῶν πράξεων καί συνεπῶς συνιστᾶ κανόνα δικαίου πού προστατεύει τούς ἰδιῶτες. Ἡ ἔννοια καί ὁ σκοπός αὐτοῦ τοῦ ἰδιαιτέρου συστήματος παρεμβάσεως, ὅπως αὐτό προκύπτει ἀπό τόν μηχανισμό τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς σέ συνδυασμό μέ τό claw-back, εἶναι ἀκατανόητοι — ἐν σχέσει πρός τά ἄλλα μέτρα πού προβλέπονται στό ἄρθρο 6 τοῦ κανονισμοῦ — καί κατά κανέναν τρόπο αἰτιολογημένοι. Αὐτή ἡ ἔλλειψη αἰτιολογίας εἶναι ἰδιαιτέρως σοβαρή στήν προκειμένη περίπτωση, διότι ἡ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς «συγκαταλέγεται προφανῶς στίς διατάξεις πού ἔχουν μεγάλη σημασία στήν λειτουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς».

Ἡ ἐπίμαχη διάταξη παραβιάζει καταφώρως τήν θεμελιώδη ἀρχή τῆς ἀπαγορεύσεως ἐπιβολῆς ἐπιβαρύνσεων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς στήν ἐνδοκοινοτική κυκλοφορία τῶν ἐμπορευμάτων σύμφωνα μέ τά ἄρθρα 9, 12, 13 καί 16 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ἀπό τήν ὁποία τό Συμβούλιο δέν

δύναται νά παρεκκλίνει. Τό Δικαστήριο ἔκρινε σχετικῶς στήν ἀπόφαση τῆς 20ῆς Ἀπριλίου 1978 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 80 καί 81/77 (Société les Commissionnaires Réunis Sàrl καί Sàrl. Les fils de Henri Ramel, Slg. 1978, σ. 927) ὅτι ἡ τήρηση τῆς ἀρχῆς αὐτῆς στόν γεωργικό τομέα ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν πραγματοποίηση ἐνιαίας ἀγορᾶς ἐντός τῆς Κοινότητος. Στήν ἀπόφαση τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1979 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 232/78 (Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Γαλλικῆς Δημοκρατίας, Slg. 1979, σ. 2729) τό Δικαστήριο ἐτόνισε, ρητῶς μάλιστα, ὅτι ἰδιαίτερα μέτρα περί ὀργανώσεως τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος δέν δύνανται πλέον νά θίξουν «τήν πλήρη ἀποτελεσματικότητα τῶν διατάξεων τῆς συνθήκης περί ἐξαλείψεως τῶν ἐμποδίων στό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο» (σκέψη 7). Τό γεγονός ὅτι αὐτή ἡ ἐπιβάρυνση στά σύνορα ἔχει τήν νομική μορφή ἑνός γεωργικοῦ μέτρου παρεμβάσεως δέν αἴρει τόν παράνομο χαρακτήρα της ἔναντι τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, διότι τό claw-back συγκεντρώνει τά τρία χαρακτηριστικά μιᾶς ἐπιβαρύνσεως ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς:

— ἡ εἴσπραξη γίνεται λόγω ἤ βάσει εἰσαγωγῶν ἤ ἐξαγωγῶν,

— ἡ εἴσπραξη ἔχει δημοσιονομική ἐνέργεια,

— ἡ ἐπιβάρυνση ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν αὔξηση τῆς τιμῆς τοῦ προϊόντος ἐπί τοῦ ὁποίου ἐπιβάλλεται.

Ἡ ἐκδοχή ὅτι τό claw-back εἶναι οἰκονομικῶς οὐδέτερο εἶναι ἐσφαλμένη καί δέν ἐπηρεάζει τόν χαρακτηρισμό τῆς εἰσπράξεως στά σύνορα. Διότι κάθε ἐπιδότηση πού περιορίζεται κατά περιοχές νοθεύει ἤδη καθ' ἑαυτή τίς συνθῆκες τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Αὐτό ἰσχύει ἰδιαιτέρως στήν προκειμένη περίπτωση, διότι ἡ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς — πού ἔχει ἐπινοηθεῖ ὡς ἐνίσχυση τῆς καταναλώσεως καί καταβάλλεται στούς παραγωγούς ἤ τά σφαγεῖα — ἐμποδίζει τήν διαμόρφωση γνησίων τιμῶν ἀγορᾶς στό Ἡνωμένο Βασίλειο. Ἀπό τήν πλευρά του, τό claw-back ἀποβλέπει στό νά περιορίσει σέ μόνη τήν βρετανική ἀγορά τά πλεονεκτήματα πού παρέχει ἡ πριμοδότηση σφαγῆς. Πράγματι, ἐκτός τοῦ ὅτι ἔχει ὡς ἀποτέλεσμα τήν στεγανοποίηση τῶν ἀγορῶν, ἔχει ἐπίσης ὡς συνέπεια ὅτι οἱ ἐπιχειρηματίες ἀπό τά ἄλλα κράτη μέλη τῆς Κοινότητος πρέπει νά συγχρηματοδοτοῦν μέτρα παρεμβάσεως, ἀπό τά ὁποῖα ὠφελοῦνται ἀποκλειστικῶς οἱ βρετανοί ὑπήκοοι.

Ἡ ἐπίμαχη διάταξη ἔχει ἐπίσης τόν χαρακτήρα μέτρου ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός ἐμπορικούς ποσοτικούς περιορισμούς, πού ἀπαγορεύεται κατά τό ἄρθρο 30 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Ἀπό τίς στατιστικές τῆς «Association of British Abattoir Owners Ltd.» (πού διεβιβάσθησαν μέ ἐπιστολή τῆς 25ης Αὐγούστου 1981 στήν «ABAO Sheepmeat Exporters) καταφαίνεται σαφῶς ὅτι ἐνῶ οἱ βρετανικές ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες ἐξελίχθησαν ἱκανοποιητικά, ἡ ἐνδοκοινοτική διακίνηση ἐμπορευμάτων ὑπέστη κατακόρυφη πτώση κατά τούς μῆνες Ἰούνιο/Ἰούλιο 1981 ἐν σχέσει πρός τήν ἰδία περίοδο τοῦ 1980. Κατά συνέπεια, ἡ ἀνάκτηση τῆς μεταβλητῆς σφαγῆς δύναται ἀναμφιβόλως «νά ἐμποδίσει ἀμέσως ἤ ἐμμέσως, πραγματικῶς ἤ δυνητικῶς» τό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο.

Ἡ ἐπίμαχη διάταξη ἀντιβαίνει πρός τήν κατά τό ἄρθρο 4 παράγραφος 3 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἀπαγόρευση τῶν διακρίσεων, διότι δημιουργεῖ ἐντελῶς διαφορετικές συνθῆκες ἀφ' ἑνός γιά τούς ἐπιχειρηματίες τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης καί τούς βρετανούς ἐπιχειρηματίες καί ἀφ' ἑτέρου γιά τούς γερμανούς καί τούς βρετανούς καταναλωτές, στούς ὁποίους τό ἴδιο ἐμπόρευμα προσφέρεται σέ ἐντελῶς διαφορετικές τιμές βάσει ἑνός μέτρου παρεμβάσεως.

Τό ἄρθρο 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 παραβαίνει τό ἄρθρο 43 παράγραφος 3 στοιχεῖο 6) τῆς συνθήκης ΕΟΚ, κατά τό ὁποῖο ἡ δημιουργία κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς πρέπει νά ἐξασφαλίζει στίς συναλλαγές στό ἐσωτερικό τῆς Κοινότητος ὅρους «ἀνάλογους μέ ἐκείνους πού ὑπάρχουν σέ μία ἐθνική ἀγορά». Ἐν προκειμένω, ἡ εἰσαγωγή τοῦ claw-back διέσπασε τήν ἀγορά καί διετάραξε ϐαρύτατα μία ἀγορά, ἡ ὁποία ὑφίστατο καί λειτουργοῦσε μεταξύ Ἡνωμένου Βασιλείου καί Γερμανίας μέχρις ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ 1837/80.

— Ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐνέργειες τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς προσάπτεται ὅτι δέν ἀνέστειλε τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back στίς ἐνδοκοινοτικές ἐμπορικές συναλλαγές, ὅπως εἶχε ζητήσει ἡ ἐνάγουσα μέ ἐπιστολή τῆς 5ης Φεβρουαρίου 1981, ἐνῶ εἶχε σχετική ἐξουσιοδότηση δυνάμει τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 καί τό ὁποῖο ἔκανε μέ τόν κανονισμό 3191/80 ὅσον ἀφορᾶ τίς συναλλαγές μέ τρίτες χῶρες.

Εἶναι ὁμοίως δυνατό νά προσαφθεῖ στό Συμβούλιο ὅτι κατά τήν δημιουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς ἀγνόησε τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 43 παράγραφος 3 στοιχεῖο α) τῆς συνθήκης ΕΟΚ, διότι, ἐπικαλούμενο τήν ὁριζομένη στήν ὡς ἄνω διάταξη ὑποχρέωση νά προσφέρει «ἰσοδύναμες ἐγγυήσεις γιά τήν ἀπασχόληση καί τό ϐιοτικό ἐπίπεδο τῶν ἐνδιαφερομένων παραγωγῶν», ἐθέσπισε εἰδικούς κανόνες, ἐνέχοντες διακρίσεις. Ἡ ἔννοια «ἰσοδύναμες ἐγγυήσεις» δέν συνεπάγεται ἀναγκαστικά τήν συνεχή διατήρηση τῶν προηγουμένων ἐθνικῶν τιμῶν καί ἐν πάση περιπτώσει ἀφορᾶ μόνον τούς «παραγωγούς» καί ὄχι τούς καταναλωτές. Ἐν τούτοις, τό σύστημα τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς ἀποϐλέπει προφανῶς στό νά ἐξασφαλίσει στούς ϐρετανούς καταναλωτές χαμηλότερες τιμές ἀγορᾶς γιά τό πρόϐειο κρέας. Οἱ παράγραφοι 1 καί 2 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ἀντιϐαίνουν συνεπῶς πρός τήν ἔννοια τοῦ ἄρθρου 43 παράγραφος 3 στοιχεῖο α) τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί ἡ παράγραφος 3 τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ ἀναφέρεται στό claw-back παραϐαίνει τήν ὡς ἄνω διάταξη τῆς συνθήκης, ἐφ' ὅσον ὁ στόχος νά προσφερθοῦν «ἰσοδύναμες ἐγγυήσεις» δέν δύναται ϐεϐαίως νά ἐπιτευχθεῖ μέ τό ἀντίτιμο τῆς προσϐολῆς τῆς ἀπαραϐιάστου ἀρχῆς τοῦ δικαίου πού συνίσταται στήν ἐξάλειψη τῶν ἐμποδίων τοῦ ἐμπορίου σέ μία κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς.

Στήν συγκεκριμένη περίπτωση πρόκειται γιά νομική ὑποχρέωση τῆς Ἐπιτροπῆς ἡ ὁποία ὑφίσταται ὑπέρ τῆς ἐναγούσης καί συνάγεται ἀπό τίς ϑεμελιώδεις ἀρχές τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως, τῆς ἴσης μεταχειρίσεως καί τῆς ἀποφυγῆς στρεϐλώσεων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ. Κατά τήν ἄποψη τῆς ἐναγούσης, ϐάσει τῆς ὑποχρεώσεως αὐτῆς ἡ Ἐπιτροπή ὤφειλε νά ἀναστείλει τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back μέχρι τῆς κηρύξεως τῆς ἀκυρότητος τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ἀπό τό Δικαστήριο ἤ τουλάχιστον νά μειώσει τό ποσό σέ τέτοιο ϐαθμό, ὥστε οἱ ἐπιπτώσεις αὐτῆς τῆς ἐπιϐαρύνσεως νά περιορισθοῦν στό ἐλάχιστο.

Ἡ ἀδράνεια αὐτή τῆς Ἐπιτροπῆς συνεπάγεται παραϐίαση τῆς ἀρχῆς τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως, διότι ἡ μή εἴσπραξη τοῦ claw-back κατά τίς ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες εὐνοεῖ τίς ἐξαγωγές ἐκτός τῆς Κοινότητος, τόσο ὡς πρός τούς ϐρετανούς παραγωγούς ὅσο καί τούς ἀγοραστές ἀπό τρίτες χῶρες, ἀντί νά προαγάγει κατά προτεραιότητα τήν διάϑεση τῆς κοινοτικῆς παραγωγῆς στήν ἐνδοκοινοτική ἀγορά. Ἀνεξάρτητα ἀπό τό ὅτι ἡ κατάσταση αὐτή προκαλεῖ διαταραχή στίς ἐμπορικές συναλλαγές, προκαλεῖ ἐπίσης στρέϐλωση τοῦ ἀνταγωνισμοῦ εἰς ϐάρος τῶν ἐπιχειρηματιῶν τῆς Κοινότητος ἐφ' ὅσον αὐτοί εἶναι ἀναγκασμένοι μέσω τοῦ claw-back να χρηματοδοτοῦν τίς δρα-

στηριότητες τῶν ἐπιχειρηματιῶν τρίτων χωρῶν, οἱ ὁποῖοι ἀπό προηγούμενοι πελάτες μετατρέπονται ἔτσι σέ ἀνταγωνιστές. Τό γεγονός, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ Ἐπιτροπή, ὅτι ἡ ἀναστολή τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back ἔναντι τρίτων χωρῶν ἦταν ἀναγκαία ὡς μεταβατικό μέτρο γιά νά ἐπιτευχθοῦν τά ἀποτελέσματα ἐπιστροφῆς λόγω ἐξαγωγῆς, δέν δύναται νά ἄρει τόν παράνομο χαρακτήρα τῆς συμπεριφορᾶς τῆς Ἐπιτροπῆς. Κατ' ἀκολουθία τῆς ἀρχῆς τῆς ἴσης μεταχειρίσεως, τό ἄρθρο 17 παράγραφος 2 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ὁρίζει, πράγματι, ὅτι οἱ ἐπιστροφές λόγω ἐξαγωγῆς πρέπει νά εἶναι ἴδιες γιά ὁλόκληρη τήν Κοινότητα. Ἡ ἀπό τήν Ἐπιτροπή ἀποφασισθεῖσα μή εἴσπραξη τοῦ claw-back ἔχει ἀπεναντίας ὡς νομική καί πραγματική συνέπεια ὅτι δημιουργεῖται ἐπιστροφή λόγω ἐξαγωγῆς πού εὐνοεῖ μόνον τούς ἕλληνες παραγωγούς, οἱ ὁποῖοι ἐνθαρρύνονται νά διαθέτουν τήν παραγωγή τους στίς ἀγορές τρίτων χωρῶν, κατά παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως.

Μακροπροθέσμως, ἡ διάκριση αὐτή μεταξύ ἐπιχειρηματιῶν καί, κατά συνέπεια, μεταξύ καταναλωτῶν τῆς Κοινότητος δύναται νά προκαλέσει πτώση τῆς κοινοτικῆς καταναλώσεως, ἡ ὁποία μέ τήν σειρά της δύναται νά ὁδηγήσει σέ ὑπερπαραγωγή, ὁ περιορισμός τῆς ὁποίας καθιστᾶ ἀναγκαία τήν χρησιμοποίηση μέσων παρεμβάσεως καί συνεπῶς μία αὔξουσα χρησιμοποίηση πόρων τοῦ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ.

Ἡ ἐνάγουσα καταλήγει σχετικῶς στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἀρχή τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως συνεπάγεται «κατ' ἀνάγκη» ὅτι ἡ Ἐπιτροπή ὤφειλε, ἐν ὄψει τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, νά ἐπιφυλάξει γιά τούς ἐπιχειρηματίες ἀπό ἄλλα κράτη μέλη τίς ἴδιες συνθῆκες στίς ἀγορές τρίτων χωρῶν ὅπως γιά τούς ἐμπόρους ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο καί ὅτι πρός τοῦτο ὤφειλε νά ἀναστείλει τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back γιά τίς ἐνδοκοινοτικές ἐξαγωγές.

γ) Κατά τήν ἐνάγουσα, ἡ ζημία τήν ὁποία ὑπέστη ὀφείλεται σχεδόν ἀποκλειστικά στό ὅτι τό βρετανικό πρόβειο κρέας κατέστη ἀκριβότερο λόγω τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back κατά τήν ἐξαγωγή. Ἡ ἀνατίμηση τῆς λίρας στερλίνας ἔναντι τοῦ γερμανικοῦ μάρκου ἐπέδρασε βεβαίως ἐπί τοῦ καθορισμοῦ τῶν τιμῶν. Ἡ μεταβολή αὐτή ὅμως δέν δύναται νά μειώσει αἰσθητά τίς ἐμπορικές συναλλαγές, ἐπί πλέον δέ τό κοινοτικό δίκαιο προβλέπει κατάλληλα μέσα ἀμύνης, ὅπως τήν εἰσαγωγή νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν ἤ νέο καθορισμό τῶν νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν. Κατά συνέπεια, ἡ αἰτία τῆς ζημίας ἔγκειται κυρίως στήν εἴσπραξη τοῦ claw-back, ἡ ἐξάλειψη δέ τῆς ζημίας αὐτῆς εἶναι δυνατή εἴτε μέ τήν κατάργηση τοῦ ἄρθρου 9, παράγραφος 3, τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, εἴτε μέ τήν ἀναστολή τῆς εἰσπράξεως τοῦ ἐν λόγω ποσοῦ δυνάμει τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ, εἴτε τέλος μέ τήν μεταβολή τῶν προϋποθέσεων παροχῆς τοῦ δικαιώματος πρός εἴσπραξη τῆς ἐπιβαρύνσεως, διά τῆς τροποποιήσεως τῶν παραγράφων 1 καί 2 τοῦ ἄρθρου 9 (διατάξεων περί τῆς παροχῆς τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς).

Πρέπει νά γίνει γενικῶς δεκτό ὅτι ὁ μηχανισμός πού ἐθεσπίσθη ἀπό τήν Κοινότητα ἐνοθεύθη στό σύνολό του ἀπό τόν καθορισμό πολύ ὑψηλῶν τιμῶν, οἱ ὁποῖες, ὅπως ἐξετέθη ἤδη, καθορίζονται βάσει τῶν συμφερόντων ὁρισμένων ὁμάδων παραγωγῶν (ἰδίως τῶν Γάλλων) εἰς βάρος τῶν λοιπῶν ἐπιχειρηματιῶν.

δ) Ἡ ἐνάγουσα ὑποστηρίζει ὅτι ἡ προφανής καί βαρεῖα παράβαση ὑπερτέρων κοινοτικῶν κανόνων ἀπό τά κοινοτικά

ὄργανα, περί τῆς ὁποίας προσεκόμισε ἀπόδειξη, συνιστᾶ ἤδη καθ' ἑαυτή ὑπαίτιο συμπεριφορά γιά τήν ὁποία εὐθύνεται ἡ Κοινότης. Τό γεγονός ὅτι ἡ Ἐπιτροπή «διευκρινίζει σέ διάφορα σημεῖα (τοῦ ὑπομνήματος ἀντικρούσεως) ὅτι αὐτή δέν προέτεινε τήν διάταξη τοῦ ἄρθρου ἤ τοῦ κανονισμοῦ», δεικνύει σαφῶς ὅτι ὑπῆρχε ἐπίγνωση αὐτῆς τῆς ὑπόπτου συμπεριφορᾶς τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων.

ε) Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἐκτίμηση τῆς προβαλλομένης ζημίας ὡς πέμπτη προϋπόθεση, ἡ ἐνάγουσα προσάγει στό Δικαστήριο ἔκθεση περί τοῦ ὑπολογισμοῦ τῶν ἀπωλειῶν τίς ὁποῖες ὑπέστη. Ἡ ἔκθεση συνετάγη ἀπό τήν Düsseldorfer Treuhand-Gesellschaft Altenburg & Tewes AG, ἡ ὁποία εἶναι σύμβουλός της ἀπό 53 ἔτη καί συνεπῶς ἀπολύτως ἐξοικειωμένη μέ τήν ἐξέλιξη τῶν ἐμπορικῶν δραστηριοτήτων της.

Ἡ ἔκθεση αὐτή βασίζεται στά ἀκόλουθα στοιχεῖα:

— τά ἔσοδα καί τίς δαπάνες τῶν ἐτῶν 1976 μέχρι 1979 σύμφωνα μέ τούς ἐτησίους ἰσολογισμούς·

— τόν ὑπολογισμό τῶν προσθέτων δαπανῶν κατά τούς μῆνες Ἰανουάριο μέχρι Μάρτιο 1981 ἐν συγκρίσει πρός τήν ἰδία περίοδο τοῦ 1980·

— τούς βάσει τῶν ἀνωτέρω δεδομένων ὑπολογισμούς γιά τήν περίοδο ἀπό 20ῆς Ὀκτωβρίου 1980 μέχρι 30ῆς Δεκεμβρίου 1980 (τούς πρώτους μῆνες τῆς λειτουργίας τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, γιά τούς ὁποίους ἡ ἐνάγουσα δέν διαθέτει «συγκεκριμένους ὑπολογισμούς»).

Ἡ σύγκριση τῶν ἀριθμῶν αὐτῶν δεικνύει ὅτι κατά τούς τρεῖς πρώτους μῆνες τοῦ 1981 οἱ εἰσαγόμενες ποσότητες ἐμειώθησαν σημαντικά καί οἱ τιμές ἀγορᾶς ηὐξήθησαν σημαντικά.

Ἡ ἔκθεση προβαίνει ἀμέσως ἐν συνεχείᾳ στόν ὑπολογισμό τῆς ζημίας γιά τήν ἐν λόγω περίοδο βάσει:

— τῆς πτώσεως τοῦ κύκλου ἐργασιῶν,

— τῆς σμικρύνσεως τῶν περιθωρίων ἐμπορικοῦ κέρδους,

— τοῦ περιορισμοῦ τῆς χρησιμοποιήσεως τῶν παραγωγικῶν δυνατοτήτων καί τῆς ἐπιπτώσεως τοῦ περιορισμοῦ αὐτοῦ ἐπί τῆς κατανομῆς τῶν ἐξόδων.

Λόγω τῶν ἀνωτέρω, ἡ ἐνάγουσα ὑφίσταται ζημία ὕψους 375 000 γερμανικῶν μάρκων καί μάλιστα ἀφοῦ ληφθεῖ ὑπ' ὄψη μία μείωση κατά 50 % τῆς πραγματικῆς ζημίας, τήν ὁποία ὑπέστη, γιά νά ἀποκλεισθοῦν δύο ζημιογόνα αἴτια, τά ὁποῖα ἡ ἐνάγουσα δέν θέλει νά ἀποδώσει στήν Κοινότητα, δηλαδή ὁ ἐμπορικός κίνδυνος καί ὁ νομισματικός κίνδυνος πού ἀνάγεται στήν μεταβολή τῆς ἰσοτιμίας τῆς ἀγγλικῆς λίρας ἐναντι τοῦ γερμανικοῦ μάρκου.

Ἡ ἐνάγουσα ζητεῖ, ὡς ἐκ τούτου, νά γίνει δεκτή ἡ αἴτησή της περί ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας.

Ὅσον ἀφορᾶ τό ἐπικουρικό αἴτημα τῆς Ἐπιτροπῆς περί περιορισμοῦ ἀπό τό Δικαστήριο, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 174, παράγραφος 2, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, τῶν συνεπειῶν τῆς ἐνδεχομένης κηρύξεως τῆς ἀκυρότητος τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, ἡ ἐνάγουσα ὑποστηρίζει ὅτι τό ἄρθρο 174 παράγραφος 2 δέν ἐφαρμόζεται στό πλαίσιο τῆς ἀγωγῆς ἀποζημιώσεως· ἐν πάσῃ περιπτώσει πρέπει νά ἐξασφαλισθεῖ ὅτι δέν θά θιγεῖ τό αἴτημά της περί ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας.

Β — Τό *Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων* ὑπενθυμίζει τίς πολιτικές συνθῆκες κατά τήν θέσπιση τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 καί κατόπιν προβαίνει σέ περιγραφή τῶν διατάξεών του καί τοῦ τρόπου λειτουργίας τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς κατά τήν πρώτη περίοδο ἐμπορίας (1980/81).

Ὅσον ἀφορᾶ τούς ἰσχυρισμούς τῆς ἐναγούσης, τό Συμβούλιο προβαίνει κατ' ἀρχάς στήν ἐξέταση τοῦ παραδεκτοῦ καί κατόπιν τοῦ βασίμου τῆς ἀγωγῆς.

1. Ὅσον ἀφορᾶ τό παραδεκτό, τό Συμβούλιο παρητήθη ἀπό τήν προβολή μιᾶς καμπτούσης τό ὄημα ἐνστάσεως κατά τό ἄρθρο 91 τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας τοῦ Δικαστηρίου. Ὑπογραμμίζει ἐν τούτοις ὅτι τό ἔνδικο μέσο πού ἐπέλεξε ἡ ἐνάγουσα δέν εἶναι ὀρθό, ἡ δέ ἀγωγή της περί ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας εἶναι τεχνητή.

Μέ τήν ἀγωγή ἀποζημιώσεως ἡ ἐνάγουσα ἐπιδιώκει πράγματι νά προβεῖ τό Δικαστήριο σέ ἔλεγχο τοῦ κύρους τοῦ συστήματος τοῦ claw-back, ἐνῶ τό ὀρθό πλαίσιο πρός τοῦτο εἶναι ἡ διαδικασία περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως κατά τό ἄρθρο 177 τῆς συνθήκης ΕΟΚ.

Δέν εὐσταθεῖ ὅτι ἡ ἐνάγουσα δέν θά ἠδύνατο νά τύχει ἐννόμου προστασίας κατά τήν διαδικασία τοῦ ἄρθρου 177. Στήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου ὑφίστανται πολυάριθμα παραδείγματα περιπτώσεων, κατά τίς ὁποῖες στό Δικαστήριο ὑπεβλήθη αἴτηση περί ἐκδόσεως προδικαστικῆς ἀποφάσεως ἀπό πολιτικά δικαστήρια, ἐνώπιον τῶν ὁποίων ἐκκρεμοῦσε διαφορά περί τῆς τιμῆς ἀγορᾶς ἑνός ἐμπορεύματος (βλ. τήν ἀπόφαση τῆς 5ης Ἰουλίου 1977 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 114/76, Bela-Mühle Josef Bergmann KG, Slg. 1977, σ. 1211). Συνεπῶς, δέν ἦταν ἀναγκαῖο γιά τήν ἐνάγουσα, ὅπως αὐτή ἰσχυρίζεται, νά εἶναι ἄμεσος ἀποδέκτης τῆς διοικητικῆς πράξεως, πού ἐπέβαλε τήν εἰσπραξη τοῦ claw-back, γιά νά δύναται νά κινήσει δικαστικό ἀγώνα, ὁ ὁποῖος θά ἔδιδε τήν δυνατότητα στό Δικαστήριο νά ἀποφανθεῖ διά τῆς ὁδοῦ τῆς προδικαστικῆς ἀποφάσεως.

Ἐπί πλέον, τό Συμβούλιο διαπιστώνει ὅτι ἡ ἐνάγουσα μέ τήν ἀγωγή της ἐπιδιώκει νά προσβάλει τήν ἴδια τήν δομή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς προβείου κρέατος καί ἰδίως μάλιστα τό σύστημα παρεμβάσεως πού εἶναι μεταβλητό ἀναλόγως τῆς περιοχῆς παραγωγῆς. Ἕνα τέτοιο αἴτημα δέν δύναται νά ἐπιδιωχθεῖ μέ τήν κατά τό ἄρθρο 215 παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἀγωγή, ἀλλά μόνον μέ τήν προσφυγή ἀκυρώσεως. Ὑφίστανται ὡς ἐκ τούτου, δισταγμοί ὅσον ἀφορᾶ τό ἔνδικο μέσο πού ἐπέλεξε ἡ ἐνάγουσα· ἡ ἐπιλογή αὐτή ἀπέβλεπε μόνον στήν καταστρατήγηση τῶν αὐστηρῶν προϋποθέσεων ἀσκήσεως προσφυγῆς ἀκυρώσεως, πού ἀποκλείουν τήν ἐνάγουσα ἀπό τήν ἄσκηση αὐτοῦ τοῦ ἐνδίκου μέσου.

2. Τό Συμβούλιο θεωρεῖ ἀβάσιμες τίς αἰτιάσεις, ἐπί τῶν ὁποίων βασίζεται ἡ ἀγωγή.

α) Ὅσον ἀφορᾶ τήν προσαφθεῖσα ἔλλειψη αἰτιολογίας, τό Συμβούλιο διευκρινίζει ὅτι ἡ μή τήρηση τῆς ὑποχρεώσεως αἰτιολογήσεως δέν συνιστᾶ κατάφωρη παραβίαση ὑπερτέρου κανόνος δικαίου πού προστατεύει τούς ἰδιῶτες, κατά τήν ἔννοια τῆς νομολογίας τοῦ Δικαστηρίου. Ἔστω καί ἄν λοιπόν τό Δικαστήριο διεπίστωνε πράγματι ἔλλειψη αἰτιολογίας, ἡ διαπίστωση αὐτή μόνη δέν θά ἀρκοῦσε γιά νά θεμελιώσει εὐθύνη τῆς Κοινότητος.

Ἐπί πλέον, ἀπό τήν τελευταία φράση τῆς δευτέρας αἰτιολογικῆς σκέψεως, καθώς καί ἀπό τήν γενική οἰκονομία τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 συνάγεται σαφῶς ὅτι ἡ εἰσαγωγή τοῦ συστήματος τοῦ claw-back εἶναι ἐπαρκῶς αἰτιολογημένη. Πράγματι τό claw-back δέν δύναται νά διαχωρισθεῖ ἀπό τήν πριμοδότηση σφαγῆς, ἡ ὁποία πάλι περιγράφεται ὡς ἐναλλακτική λύση ἔναντι τῶν ἄλλων μέτρων παρεμβάσεως πού προβλέπονται στόν κανονισμό. Ἡ ἀνάγκη θεσπίσεως τοῦ claw-back εἶναι καθ' ἑαυτή ἀναμφιβόλως δικαιολογημένη. Ἔτσι, μέ τήν εἴσπραξή του κατά τήν ἐξαγωγή ἀπό τήν περιοχή στήν ὁποία καταβάλλεται ἡ πριμοδότηση σφαγῆς, ἐπιδιώκεται νά ἀποφευχθεῖ ἡ ἐμφάνιση στρεβλώσεων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί στοιχείων διαταραχῆς τῶν τιμῶν πού ἔχουν καθορισθεῖ γιά τίς ἄλλες περιοχές παραγωγῆς. Ἐξ ἄλλου, ὁ στόχος αὐτός καί ἡ συνάρτησή του μέ τούς ἄλλους κανόνες παρεμβάσεως τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ἐξετάσθησαν σαφῶς στήν ἑδδόμη αἰτιολογική σκέψη τοῦ κανονισμοῦ 2644/80 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 14ης Ὀκτω-

6ρίου 1980, περί καθορισμοῦ τῶν γενικῶν κανόνων σχετικά μέ τήν παρέμβαση στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος (ΕΕ, εἰδ. ἔκδ., 03/031, σ. 61), ὁ ὁποῖος ἐθεσπίσθη πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ 6ασικοῦ κανονισμοῦ 1837/80. Ὡς ἐκ τούτου, ἐτηρήθη ἐπαρκῶς ἡ ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως, ὅπως αὐτή ὁρίσθη ἀπό τό Δικαστήριο στήν ἀπόφαση τῆς 12ης Ἰουλίου 1979 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 166/78 (κυβέρνηση τῆς Ἰταλικῆς Δημοκρατίας κατά Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1979, σ. 2575).

6) Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἀμφισβήτηση ἐκ μέρους τῆς ἐναγούσης τῆς νομιμότητος τοῦ συστήματος πού ἐθεσπίσθη μέ τόν κανονισμό 1837/80 καί ἰδίως τοῦ claw-back, τό Συμβούλιο διατυπώνει τίς ἀκόλουθες σκέψεις.

Τό μόνο νομικό πρόβλημα στήν προκειμένη ὑπόθεση εἶναι τό ζήτημα ἐάν στό πλαίσιο μιᾶς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς δύναται ἤ ὄχι νά χορηγεῖται περιφερειακή ἐνίσχυση. Κατά τήν ἄποψη τοῦ Συμβουλίου, μία τέτοια δυνατότης δέν ἀντίκειται πρός τό κοινοτικό δίκαιο ἄν ἕνας μηχανισμός αὐτοῦ τοῦ εἴδους 6ασίζεται σέ ἀντικειμενικά κριτήρια — πράγμα πού συμβαίνει στήν προκειμένη περίπτωση λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν διαφορῶν πού ὑφίσταντο στίς διάφορες ἐθνικές ἀγορές προβείου κρέατος πρό τῆς θεσπίσεως τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς — καί ἄν τά ἀποτελέσματα αὐτοῦ τοῦ περιφερειακοῦ συστήματος ἐνισχύσεων περιορίζονται γεωγραφικῶς ἀποκλειστικῶς στήν ἐπιδοτουμένη περιοχή. Τό Συμβούλιο ἀναφέρεται σχετικῶς στό ὅτι στό κοινοτικό γεωργικό δίκαιο ὑφίστανται διάφορα συστήματα τά ὁποῖα, ὅπως τό σύστημα τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς καί τοῦ claw-back, χορηγοῦν οἰκονομική παροχή ἡ ὁποία σέ ὁρισμένες περιπτώσεις πρέπει νά ἐπιστρέφεται. Ἔτσι, παραδείγματος χάριν στόν τομέα τοῦ 6οείου κρέατος ὑφίσταται πριμοδότηση (πριμοδότηση σφαγῆς μεγάλων 6οοειδῶν ἡ ὁποία ἐθεσπίσθη μέ τόν κανονισμό 870/77 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 26ης Ἀπριλίου 1977, ABl. L 106, σ. 14), ἡ ὁποία, σέ περίπτωση ἐξαγωγῆς ἐκτός τῆς περιοχῆς στήν ὁποία κατεβλήθη ἡ πριμοδότηση, πρέπει νά ἐπιστραφεῖ διά τῆς καταβολῆς «ποσοῦ ἴσου πρός τήν πριμοδότηση», ὑπό τίς προϋποθέσεις πού καθορίζονται ἀπό τόν κανονισμό 926/77 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 29ης Ἀπριλίου 1977 (ABl. L 109, σ. 4) — (στίς διατάξεις αὐτές ἐπῆλθαν ἐν τῷ μεταξύ τροποποιήσεις).

Τό Συμβούλιο ἰσχυρίζεται ὅτι ἐν ὄψει τῶν διαφορῶν τῶν μορφῶν ὀργανώσεως τῶν ἐθνικῶν ἀγορῶν πού ὑφίσταντο προγενεστέρως, δέν εἶχε στήν προκειμένη περίπτωση καμμία ἄλλη δυνατότητα ἀπό τό νά θεσπίσει ἕνα κοινό σύστημα, πού νά λαμβάνει κατ' ἀρχάς ὑπ' ὄψη αὐτές τίς ἀποκλίσεις, νά ἀποσκοπεῖ ὅμως σέ μία προοδευτική ἐνοποίηση τῶν τιμῶν ἐντός τεσσάρων ἐτῶν.

Πρός ὑποστήριξη τοῦ ἀνωτέρω ἰσχυρισμοῦ τό Συμβούλιο παραπέμπει στό ἄρθρο 39 παράγραφος 2 στοιχεῖο 6) τῆς συνθήκης ΕΟΚ, τό ὁποῖο προβλέπει ρητῶς αὐτή τήν 6αθμιαία ἐφαρμογή τῶν καταλλήλων προσαρμογῶν.

Αὐτός ὁ τρόπος ἐνεργείας ἐκτίθεται σαφῶς στά ἄρθρα 3 παράγραφος 4 περίπτωση 6) καί 34 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80. Ἐτέθη κατ' ἀρχάς σέ ἐφαρμογή ἕνας νέος εἴδους συνδυασμός διατάξεων γιά τήν σταθεροποίηση τῆς ἀγορᾶς μέ στοιχεῖα ἑνός «κλασσικοῦ» συστήματος παρεμβάσεως καί στοιχεῖα ἴδια τοῦ 6ρετανικοῦ συστήματος τοῦ deficiency payment. Στό πλαίσιο αὐτό, οἱ περιφερειακές τιμές καθορίσθησαν, σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 3 παράγραφος 4 στοιχεῖο α) τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, 6άσει τῶν τιμῶν τῆς ἀγορᾶς πού προέκυψαν κατά τό ἔτος ἀναφορᾶς 1979 (ἤ 6άσει ἐκτιμήσεων γιά τό 1980). Ὅσον ἀφορᾶ τήν ἰδιαίτερη περίπτωση τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, τό Συμβούλιο, κατόπιν αἰτήσεως τοῦ Βρετανοῦ ἀπό τά μέλη του, καθόρισε τήν τιμή ἀναγωγῆς γιά τήν περιοχή 5 «κάπως ὑψηλότερα» ἀπό ὅ,τι

θά προέκυπτε θάσει τοῦ θεωρητικοῦ ὑπολογισμοῦ, ὥστε νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ ἐπιπτώσεις τοῦ κλεισίματος τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος ἐπί τῆς ἐξελίξεως τῶν βρετανικῶν τιμῶν κατά τίς προγενέστερες τοῦ 1980 περιόδους ἐμπορίας.

Στήν ἀπόφαση τῆς 25ης Σεπτεμβρίου 1979 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 232/78 (Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων κατά Γαλλικῆς Δημοκρατίας, Slg. 1979, σ. 2729) τό Δικαστήριο ἐπιβεβαίωσε, ἄλλωστε, τήν μή νομιμότητα αὐτῆς τῆς στεγανοποιήσεως τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς καί τίς ἀρνητικές ἐπιπτώσεις της ἐπί τοῦ καθορισμοῦ τῶν ἀγγλικῶν τιμῶν. Τό Συμβούλιο θεωρεῖ κατά συνέπεια ὅτι, καθορίζοντας τίς βρετανικές τιμές σέ ἐπίπεδο κάπως ὑψηλότερο, ἀκολούθησε τήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου, ὑπογραμμίζει δέ ὅτι αὐτή ἡ διόρθωση πρός τά ἄνω ἐντάσσεται στό πλαίσιο τῶν προσαρμογῶν πού προβλέπονται στό ἄρθρο 3 παράγραφος 4 στοιχεῖο 6) τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, μέ τίς ὁποῖες ἐπιδιώκεται σύγκλιση τῶν τιμῶν στά πλαίσια τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς.

Κατά τήν ἄποψη τοῦ Συμβουλίου, ἀπό τίς ἀνωτέρω σκέψεις συνάγεται ὅτι ἡ ρύθμιση πού εἰσήχθη μέ τόν κανονισμό 1837/80, παρά τίς εἰδικές περιφερειακές διατάξεις πού πρόκειται μελλοντικά νά ἐκλείψουν, συνιστᾶ ρύθμιση κοινή γιά ὅλα τά κράτη μέλη καί τείνει σαφῶς στήν ἐπίτευξη συγκλίσεως. Εἶναι συνεπῶς ἐσφαλμένος ὁ ἰσχυρισμός τῆς ἐναγούσης ὅτι ὁ μηχανισμός πού εἰσήχθη μέ τό ἄρθρο 9 τοῦ ἐν λόγω κανονισμοῦ εἶναι παράνομος κατά τό κοινοτικό δίκαιο, λόγω τοῦ γεωγραφικοῦ του περιορισμοῦ σέ μία ἤ περισσότερες περιοχές τῆς Κοινότητος.

— Στά πλαίσια αὐτά, τό Συμβούλιο ἀμφισβητεῖ κατ' ἀρχάς ὅτι τό claw-back πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἐπιβάρυνση ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς πού ἀπαγορεύεται ἀπό τήν συνθήκη καί τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου (συνεκδικασθεῖσες ὑποθέσεις 80 καί 81/77, στίς ὁποῖες ἔγινε ἤδη παραπομπή ἀνωτέρω). Τό claw-back συνιστᾶ μᾶλλον μέτρο οἰκονομικῶς οὐδέτερο, μέ τό ὁποῖο ἐπιδιώκεται ἡ ἀντιστάθμιση τῆς καταβολῆς τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς στούς παραγωγούς, ἀπό τήν ὁποία πριμοδότηση δέν δύναται νά διαχωρισθεῖ. Ἡ μή ἀνάκτηση τῆς πριμοδοτήσεως αὐτῆς, ἀπεναντίας, θά ἐπενεργοῦσε ὡς ἐνίσχυση τῶν ἐξαγωγῶν πού ἀπαγορεύεται ἀπό τό ἄρθρο 92 παράγραφος 1 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, μέ συνέπεια νά ἐπέλθει πτώση τῶν τιμῶν στίς ἄλλες περιοχές παραγωγῆς, νά νοθευθεῖ ὁ ἀνταγωνισμός καί νά προκληθοῦν παρεμβάσεις στίς ἀγορές τῶν περιοχῶν αὐτῶν γιά νά διατηρηθοῦν οἱ περιφερειακές τιμές στό ἐπίπεδο πού ἐξασφαλίζεται στούς ἐντοπίους παραγωγούς. Εἶναι συνεπῶς οὐσιώδους σημασίας τό ὅτι ἕνα εἰδικό πλεονέκτημα πού ἐχορηγήθη λόγω ἰδιαιτέρων τοπικῶν συνθηκῶν στούς βρετανούς παραγωγούς καί καταναλωτές, ὄχι χωρίς λόγο, δέν ἐπεξετάθη στούς ἐπιχειρηματίες ἄλλων περιοχῶν τῆς Κοινότητος, στίς ὁποῖες, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς ἱκανοποιητικῆς καταστάσεως τῆς ἀγορᾶς, δέν ἐπληροῦντο οἱ προϋποθέσεις γιά τήν χορήγηση τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς.

— Τό Συμβούλιο ἀποκρούει περαιτέρω τήν ἐπίκριση ὅτι ἡ ἐπίμαχη ρύθμιση παράγει ἀποτελέσματα πού συνιστοῦν διακρίσεις. Ἀφ' ἑνός, στούς παραγωγούς σέ ὁλόκληρη τήν Κοινότητα εἶναι ἐγγυημένο ἕνα ἐλάχιστο εἰσόδημα 293 ECU· δύναται συνεπῶς νά γίνει λόγος μόνον γιά διάκριση σέ βάρος τῶν καταναλωτῶν. Πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ σχετικῶς ὅτι μία διαφορετική μεταχείριση μόνον τότε συνιστᾶ διάκριση, ὅταν βασίζεται σέ αὐθαίρετη διαφοροποίηση, πράγμα πού δέν συμβαίνει ἐν προκειμένω. Ἡ πραγματοποίηση μιᾶς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς μέ μία ἐνιαία ἀγορά καί ἐνιαῖες τιμές δύναται νά γίνει μόνον σταδιακά, ἰδιαιτέρως ὅταν οἱ πρό τῆς ἐνάρ-

ξεως τῆς ἰσχύος τῆς κοινῆς ρυθμίσεως συνήθεις πραγματικές τιμές καταναλωτοῦ διέφεραν τόσο ἔντονα μεταξύ τους, ὅπως στήν περίπτωση τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος. Τό Συμβούλιο ἐπεχείρησε νά περιορίσει αὐτή τήν διαφορά προβλέποντας τήν δημιουργία ἐνιαίων τιμῶν μέ βαθμιαῖες προσαρμογές ἐντός περιόδου τεσσάρων ἐτῶν. Οἱ διαφορές τοῦ ἐπιπέδου τιμῶν πού ἐπικαλεῖται ἡ ἐνάγουσα εἶναι ἁπλῶς καί μόνο συνέπεια αὐτῶν τῶν ἀντικειμενικῶν διαφορῶν καί δέν δύνανται συνεπῶς νά θεωρηθοῦν ὡς συνιστοῦσες διάκριση.

Ἐπ' αὐτοῦ, τό Συμβούλιο τονίζει περαιτέρω ὅτι στό κοινοτικό δίκαιο ἀνευρίσκονται καί ἄλλες ρυθμίσεις πού προβαίνουν σέ ἀντικειμενική διαφοροποίηση τῶν καταναλωτῶν, χωρίς ὡστόσο νά συνιστοῦν διάκριση, ὅπως παραδείγματος χάριν στήν περίπτωση τῆς ρυθμίσεως περί διαθέσεως βουτύρου σέ μειωμένες τιμές πού ἐθεσπίσθη μέ τόν κανονισμό 1269/79 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 25ης Ἰουνίου 1979 (ABl. L 161, σ. 8).

— Τέλος, τό Συμβούλιο ἀποκρούει τό ἐπιχείρημα ὅτι ἡ ἐπίμαχη ρύθμιση ἀντιβαίνει στό ἄρθρο 43 παράγραφος 3 στοιχεῖο 6) τῆς συνθήκης ΕΟΚ, τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι μία νέα κοινή ὀργάνωση πρέπει νά ἐξασφαλίζει στίς ἐνδοκοινοτικές συναλλαγές ὅρους ἀνάλογους μέ ἐκείνους πού ὑπάρχουν σέ μία ἐθνική ἀγορά.

Κατά πρῶτον, ἡ ὑποχρέωση αὐτή δέν ἀποβλέπει στήν προστασία τῶν ἰδιωτῶν, ἡ δέ παραβίασή της, ἔστω καί ἄν δύναται νά θίξει τό κῦρος τῆς ἐν λόγω πράξεως, δέν δύναται νά θεμελιώσει εὐθύνη τῆς Κοινότητος.

Κατά δεύτερον, πρέπει νά ληφθεῖ ὡς δεδομένο ὅτι τέτοια παραβίαση δέν ὑφίσταται καί ὅτι ἡ ἐπίμαχη ρύθμιση ἀποβλέπει ἀντιθέτως στήν ἐκτέλεση τοῦ ἄρθρου 39 παράγραφος 2 στοιχεῖο 6) τῆς συνθήκης ΕΟΚ, τό ὁποῖο ὁρίζει ὅτι οἱ προσαρμογές πού εἶναι ἀναγκαῖες γιά τήν πραγμάτωση τῶν στόχων τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς πρέπει νά ἐφαρμοσθοῦν βαθμιαίως. Πρέπει νά ὑπογραμμισθεῖ ἀκόμη μία φορά ἡ σημαντική διαφορά μεταξύ τῶν προγενεστέρων ἐθνικῶν ρυθμίσεων, καθώς καί ἡ γιά τό Συμβούλιο ὑφισταμένη οἰκονομική ἀναγκαιότης δημιουργίας ἑνός συστήματος παρεμβάσεως, τόσο γιά τήν παρεμπόδιση τῶν στρεβλώσεων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ καί τῶν βαρειῶν οἰκονομικῶν ἐπιπτώσεων ἐπί τῶν παραγωγῶν ὅσο καί γιά τήν ἐξοικονόμηση τῶν περιορισμένων πόρων τοῦ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ, τό ὁποῖο νά συνδυάζει τούς κλασσικούς μηχανισμούς παρεμβάσεως μέ στοιχεῖα ἐμπνεόμενα ἀπό τό σύστημα τοῦ deficiency payment.

3. Τό Συμβούλιο θεωρεῖ, τέλος, ὅτι ἡ ἀγωγή δέν πληροῖ τίς οὐσιαστικές προϋποθέσεις τοῦ ἄρθρου 215, παράγραφος 2, τῆς συνθήκης ΕΟΚ, ὅπως ἔχουν διατυπωθεῖ ἀπό τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου.

Πράγματι, τό Συμβούλιο ὑποστηρίζει ὅτι, κατά τήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου τῆς 4ης Μαρτίου 1980 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 49/79 (Richard Pool κατά Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1980, σ. 569) καί ἰδίως τήν σκέψη 8, ἀπαιτεῖται γιά ὅλες τίς ἀγωγές ἀποζημιώσεως νά προσκομίσει ὁ ἐνάγων «ἐκ πρώτης ὄψεως» τήν ἀπόδειξη ὅτι ἡ ζημία, τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέστη, ἐπῆλθε πραγματικά· διαφορετικά, δέν εἶναι δυνατό νά προβεῖ τό Δικαστήριο σέ ἔλεγχο τοῦ κύρους τῆς νομικῆς πράξεως ἡ ὁποία προσβάλλεται ὡς αἰτία τῆς προβαλλομένης ζημίας.

Τό Συμβούλιο θεωρεῖ ἐν προκειμένω ὅτι ἡ προβαλλομένη ζημία δέν ἀπεδείχθη, οὔτε κάν ἐκ πρώτης ὄψεως, ἐφ' ὅσον ἡ ἐνάγουσα περιορίσθη νά προβάλει μία κατ' ἀποκοπήν ἐκτίμηση, ἡ ὁποία βασίζεται σέ ὑποθέσεις.

Στήν πραγματικότητα, ή ένάγουσα στρέφεται κατά τῆς ἐλαχίστης τιμῆς ἡ ὁποία ἐξασφαλίζεται στούς παραγωγούς τῆς περιοχῆς 5 [1] ἀπό τό Συμβούλιο πρός τό κοινό συμφέρον. Ἡ τιμή αὐτή ὅμως καθορίσθη ἀπό τό Συμβούλιο, λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν ἰδιαιτέρων γνωρισμάτων τῆς βρετανικῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος, στό πλαίσιο τῆς εὐρείας διακριτικῆς ἐξουσίας πού τοῦ ἀνεγνώρισε τό Δικαστήριο γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς καί τῆς ὁποίας οἱ ἐνδεχόμενες ὀλαπτικές συνέπειες ἐπί τῶν ἰδιωτῶν δέν δύνανται νά θεμελιώσουν εὐθύνη τῆς Κοινότητος (ἀπόφαση τῆς 25ης Μαΐου 1978, συνεκδικασθεῖσες ὑποθέσεις 83 καί 94/76, 4, 15 καί 40/77, Bayerische HNL Vermehrungsbetriebe GmbH & Co. KG καί λοιποί κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1978, σ. 1209).

Τό Συμβούλιο θεωρεῖ ἐπίσης ἀβάσιμες τίς αἰτιάσεις τῆς ἐναγούσης κατά τῶν κανονισμῶν 3191/80 καί 932/81, μέ τούς ὁποίους ἡ Ἐπιτροπή ἀνέστειλε τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back στίς ἐμπορικές συναλλαγές μέ τρίτες χῶρες γιά τίς περιόδους ἐμπορίας 1980 μέχρι 1982. Τά μέτρα αὐτά, τά ὁποῖα δέν ἀφοροῦν τήν ἐνάγουσα, ἐλήφθησαν ἀπό τήν Ἐπιτροπή βάσει ἐκτιμήσεως τῆς καταστάσεως τῶν ἐξαγωγῶν προβείου κρέατος ἐκτός τῆς Κοινότητος, γιά νά ἀντιμετωπισθεῖ ἡ προσωρινή ἔλλειψη ἐκτελεστικῶν διατάξεων ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐπιστροφές κατά τήν ἐξαγωγή προβείου κρέατος. Ἡ ἐκτίμηση τῆς σκοπιμότητος τῶν μέτρων αὐτῶν εἶναι τῆς ἀρμοδιότητος τῆς Ἐπιτροπῆς στό πλαίσιο τῶν διοικητικῶν ἐξουσιῶν της καί δέν δύναται νά ἐξαρτᾶται ἀπό τήν ἄποψη ἑνός ἐπιχειρηματία ἰδιώτη.

Τέλος, τό Συμβούλιο ὑποστηρίζει ὅτι ἡ πραγματική αἰτία τῆς ζημίας, πού ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέστη ἡ ἐνάγουσα δέν πρέπει νά ἀναζητηθεῖ στήν ἐφαρμογή τῆς διά τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 θεσπισθείσης κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, ἀλλά στήν κατάργηση τῶν προγενεστέρων ἐθνικῶν ὀργανώσεων ἀγορᾶς. Ὁ συνδυασμός τῶν διαφόρων ἐθνικῶν ρυθμίσεων ἔδωσε δηλαδή στήν ἐνάγουσα τήν δυνατότητα νά ἐπωφελεῖται ἀφ' ἑνός ἀπό τό βρετανικό σύστημα τοῦ deficiency payment, τό ὁποῖο ἐπενεργοῦσε ὡς ἐπιδότηση λόγω ἐξαγωγῆς, καί ἀφ' ἑτέρου νά εὑρίσκει στήν γερμανική ἀγορά μία προσοδοφόρο ἀγορά διαθέσεως τῶν προϊόντων της πού ἀγόραζε σέ μειωμένες τιμές, ἐπωφελουμένη ἀπό τό γεγονός ὅτι οἱ τιμές στήν ἠπειρωτκή Εὐρώπη ἦταν σημαντικά ὑψηλότερες λόγω τῶν τιμῶν πού ἐπικρατοῦσαν στήν γαλλική ἀγορά.

Ἡ ἐνάγουσα ἐπιθυμεῖ στήν πραγματικότητα νά ἀνασταλεῖ ἡ εἴσπραξη τοῦ claw-back, νά ἐξακολουθήσει ὅμως ἡ καταβολή τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς ἀπό δημοσίους πόρους παρεμβάσεως στούς βρετανούς παραγωγούς ὥστε νά διατηρηθεῖ μία πλεονεκτική κατάσταση τιμῶν, ὅπως ἡ ὑφισταμένη πρό τῆς θεσπίσεως τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς. Ἐπ' αὐτοῦ, τό Συμβούλιο παρατηρεῖ ὅτι καμμία διάταξη καί καμμία ἀρχή τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου δέν τό ὑποχρεώνει, κατά τήν δημιουργία μιᾶς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς νά διατηρεῖ ὑπέρ ἑνός ἐπιχειρηματία πλεονεκτήματα πού προκύπτουν ἀπό τήν ἀντιπαράθεση δύο ἐθνικῶν συστημάτων παρεμβάσεως.

Γ — Ἡ *Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων* ἐκθέτει κατ' ἀρχάς τήν πραγματική καί νομική κατάσταση τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος πρίν καί μετά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος.

1. Στήν ἐξέταση αὐτή τονίζεται ὅτι ναί μέν ἡ ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς προεκάλεσε ὁρισμένες μεταβατικές δυσκολίες, κατά τά λοιπά ὅμως καί παρά κάθε προσδοκία ἐχαρακτηρίσθη ἀπό

1 — Ἡνωμένο Βασίλειο.

μεγάλη σταθερότητα τιμῶν καθώς καί ἀπό μετρημένη προσφυγή σέ μέτρα παρεμβάσεως, ἐκτός τῆς περιοχῆς 5 (Ἡνωμένο Βασίλειο), στήν ὁποία διεπιστώθη πτώση τιμῶν.

Ὅσον ἀφορᾶ τό ἐμπόριο μέ τρίτες χῶρες, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ ὅτι οἱ εἰσαγωγές κατέστη δυνατό νά σταθεροποιηθοῦν χάρις στήν ταχεῖα σύναψη συμφωνιῶν αὐτοπεριορισμοῦ, οἱ ἐξαγωγές ὅμως ἀπό τήν Κοινότητα, δηλαδή στήν πραγματικότητα ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο, ἐμειώθησαν ἀνησυχητικά. Αὐτό ὥθησε τήν Ἐπιτροπή, ἐλλείψει ρυθμίσεως περί ἐπιστροφῶν λόγω ἐξαγωγῆς, νά ἀναστείλει προσωρινά τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back γιά ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες (κανονισμοί 3191/80 καί 932/81).

Ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐνδοκοινοτικές συναλλαγές, ἡ Ἐπιτροπή βεβαιώνει ὅτι ἡ διάθεση βρετανικοῦ προβείου κρέατος στά ἄλλα κράτη μέλη χωρίς ἰδία παραγωγή (κράτη Benelux, Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας) ἐμειώθη σημαντικά. Ὁ λόγος πρός τοῦτο ἔγκειται στό ὅτι τό «κατευθυντήριο ἐπίπεδο», πού εἶναι καθοριστικό γιά τήν χορήγηση τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς, καθορίσθη πολύ ὑψηλά (85 % τῆς τιμῆς βάσεως). Δεδομένου ὅτι ἡ τιμή βάσεως προσεγγίζει πρός τήν τιμή τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς, τό βρετανικό πρόβειο κρέας διατίθεται στήν βρετανική ἀγορά, χάρις στήν χορήγηση τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς στούς παραγωγούς, σέ τιμή πού ἀποτελεῖ τό 85 % τῆς τιμῆς τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν ἐξόδων μεταφορᾶς καί διαθέσεως στήν ἀγορά, αὐτό τό ἐπίπεδο τιμῶν καθιστᾶ ὄχι πλέον ἐνδιαφέρουσες γιά τούς βρετανούς παραγωγούς τίς ἐξαγωγές στίς ἀγορές τῆς Benelux καί τήν γερμανική ἀγορά, ἐφ' ὅσον οἱ τιμές τῆς ἀγορᾶς στίς χῶρες αὐτές εἶναι κατώτερες ἀπό τήν γαλλική τιμή. Γιά τούς λόγους αὐτούς, ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ἀναγκαῖο ἕναν ὑποδιβασμό τοῦ «κατευθυντηρίου ἐπιπέδου» στό 80 % τῆς τιμῆς βάσεως, ὥστε νά προκληθεῖ μείωση τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς καί μέσω αὐτῆς νά καταστοῦν πάλι ἑλκυστικές οἱ ἀγορές τῆς ἡπειρωτικῆς Εὐρώπης, μαζί μέ τήν γαλλική ἀγορά γιά τούς ἐπιχειρηματίες οἱ ὁποῖοι ἐφοδιάζοντο ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο. Ἐξ ἄλλου, ἡ Ἐπιτροπή ὑπέβαλε προσφάτως στό Συμβούλιο σχετική πρόταση.

Ἡ Ἐπιτροπή πάντως δέν δέχεται ὅτι οἱ μεταβολές αὐτές θέτουν ὑπό ἀμφισβήτηση τόν μηχανισμό τοῦ claw-back, τόν ὁποῖο ἐξακολουθεῖ νά θεωρεῖ ὡς οἰκονομικῶς οὐδέτερο. Ἡ ἐξέλιξη τῶν νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν στήν Κοινότητα καί ὁρισμένοι ἐποχιακοί παράγοντες διαδραματίζουν πολύ ἀποφασιστικότερο ρόλο στήν ἀντίστοιχη ἐξέλιξη τῶν κατά περιοχές ἀγορῶν στό πλαίσιο τῆς νέας κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος.

Ἐπ' αὐτοῦ, ἡ Ἐπιτροπή παρατηρεῖ ὅτι οἱ πρόσφατες μεταβολές τῶν νομισματικῶν ἰσοτιμιῶν (πτώση τῆς λίρας στερλίνας καί νέα ἄνοδος τοῦ γερμανικοῦ μάρκου στίς ἀγορές συναλλάγματος) δύνανται νά βελτιώσουν αἰσθητά τίς συνθῆκες τῆς ἐνδοκοινοτικῆς ἀγορᾶς γιά τό βρετανικό πρόβειο κρέας, καί μάλιστα τόσο περισσότερο, ὅσο οἱ νομισματικές αὐτές μεταβολές λόγω τῆς μή εἰσπράξεως νομισματικῶν ἐξισωτικῶν ποσῶν στό πλαίσιο τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος ἔχουν ἄμεση ἐπίπτωση ἐπί τῶν τιμῶν ἐξαγωγῆς.

2. Ἡ Ἐπιτροπή ἀμφισβητεῖ περαιτέρω ὅτι στήν προκειμένη περίπτωση δύναται νά τῆς καταλογισθεῖ εὐθύνη. Μέ τήν ὑπό κρίση ἀγωγή της ἡ ἐνάγουσα προσάπτει στήν Ἐπιτροπή μία παράνομη συμπεριφορά, ἡ ὁποία συνίσταται σέ παράλειψη, στό ὅτι δηλαδή παρέλειψε νά ἀναστείλει τήν

εἴσπραξη τοῦ claw-back δυνάμει τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80.

Προϋπόθεση μιᾶς τέτοιας ἀγωγῆς εἶναι ὅτι τό ὄργανο στό ὁποῖο προσάπτεται ἡ παράνομη συμπεριφορά παρέβη δεσμευτική νομική ὑποχρέωση. Αὐτό, ἐν τούτοις, δέν συμβαίνει ἐν προκειμένω, διότι ἡ Ἐπιτροπή δέν εἶναι ὑποχρεωμένη ἀπό καμμία διάταξη — οὔτε μάλιστα ἀπό τό ἄρθρο 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 — νά ἀναστείλει τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back. Μέ μία τέτοια ἀναστολή ἐξ ἄλλου ἡ Ἐπιτροπή θά ἔκανε κενή περιεχομένου μία ἀπό τό Συμβούλιο θεσπισθεῖσα διάταξη, πράγμα πού εἶναι νομικά ἀνεπίτρεπτο καί σέ τελευταία ἀνάλυση θά ἐπέφερε τέτοιες διαταραχές ἐπί τῶν τιμῶν τῶν κατά περιοχές ἀγορῶν τῆς Κοινότητος, ὥστε ἡ ἐνάγουσα θά ἦταν ἡ πρώτη πού θά ἐπλήττετο.

3. Ἡ Ἐπιτροπή ἐκθέτει περαιτέρω ὅτι ἡ ἐνάγουσα δέν κατόρθωσε νά ἀποδείξει οὔτε ὅτι ὑφίσταται κατάφωρη παραβίαση ὑπερτέρου κανόνος τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, τήν προστασία τοῦ ὁποίου θά ἠδύνατο νά ἐπικαλεσθεῖ, οὔτε ὅτι ὑφίσταται αὐθαίρετη συμπεριφορά τῶν ὀργάνων τῆς Κοινότητος. Κατά παγία ὅμως νομολογία τοῦ Δικαστηρίου (ἰδίως μετά τήν ἀπόφαση τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1979 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 116 καί 124/77, G. R. Amylum NV καί Tunnel Refineries Limited κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1979, σ. 3497), ἡ προσκόμιση τῆς ἀποδείξεως αὐτῆς ἀποτελεῖ τήν προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχῆ ἔκβαση μιᾶς ἀγωγῆς ἀποζημιώσεως, ἡ ὁποία βασίζεται σέ πλημμελῆ νομοθετικά μέτρα.

— Ἡ Ἐπιτροπή ἀποκρούει κατ' ἀρχάς ὅτι τό claw-back πρέπει νά θεωρηθεῖ ὡς ἐπιβάρυνση ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς, ἀπαγορευομένη ἀπό τήν συνθήκη ΕΟΚ. Ἡ εἴσπραξη τοῦ claw-back εἶναι μέτρο οἰκονομικῶς οὐδέτερο, πού δέν ἐπιδρᾶ ἐπί τοῦ συστήματος τῶν τιμῶν ἐκτός τῆς περιοχῆς παραγωγῆς στήν ὁποία καταβάλλεται ἡ πριμοδότηση σφαγῆς. Δέν δύναται συνεπῶς νά παραβληθεῖ πρός τήν ἐπιβάρυνση, τήν ὁποία ἐπέκρινε τό Δικαστήριο μέ τήν ἀπόφαση ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 80 καί 81/77 πού ἀφοροῦσαν τήν εἴσπραξη ἐπιβαρύνσεως κατά τήν εἰσαγωγή πρός ἀνάσχεση τῶν εἰσαγωγῶν ἰταλικῶν οἴνων σέ ὁρισμένα κράτη μέλη. Ἀπεναντίας, ἡ μή εἴσπραξη τοῦ claw-back θά προσέδιδε στήν πριμοδότηση σφαγῆς τήν ἰδιότητα ἐπιδοτήσεως λόγω ἐξαγωγῆς πού ἀπαγορεύεται ἀπό τήν συνθήκη ΕΟΚ.

— Ἐάν ἐθεωρεῖτο ὅτι τό σύστημα τοῦ claw-back συνεπάγεται διακρίσεις, αὐτό θά ἐσήμαινε ὅτι παραγνωρίζεται ἡ σκοπιμότης τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς, ἡ ὁποία ἐθεσπίσθη ἀπό τό Συμβούλιο γιά νά ἐπιτευχθεῖ προοδευτική προσέγγιση τῶν συνθηκῶν πού ἐπικρατοῦσαν στά κράτη μέλη πρό τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς. Μέ τήν εἰσαγωγή τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς δέν ἐπιδιώκεται ἡ παραχώρηση ἰδιαιτέρου πλεονεκτήματος σέ ὁρισμένους παραγωγούς, ἀλλά, στό πλαίσιο τῶν στόχων τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς πού προβλέπονται ἀπό τήν συνθήκη, ἐπιδιώκεται νά παρεμποδισθεῖ μία σοβαρή μείωση τῆς καταναλώσεως προβείου κρέατος στήν σημαντικότερη ἀγορά τῆς Κοινότητος, λαμβανομένου ὑπ' ὄψη ὅτι ἡ Κοινότης δέν θά ἠδύνατο νά περιορίσει τίς παραδοσιακές εἰσαγωγές προβείου κρέατος προελεύσεως τρίτων χωρῶν χωρίς νά παραβεῖ τίς διεθνεῖς ὑποχρεώσεις της (ἰδίως στό πλαίσιο τῆς GATT) καί ὅτι οἱ πόροι τοῦ κοινοτικοῦ προϋπολογισμοῦ δέν θά ἐπέτρεπαν τήν γενική εἰσαγωγή σέ ὅλα τά κράτη μέλη ἑνός, ἀβεβαίου ἄλλωστε, συστήματος ἐπιδοτήσεων τῆς καταναλώσεως.

Ἡ διαφορετική κατάσταση τῶν διαφόρων ἀγορῶν προβείου κρέατος τῆς Κοινότητος ὑπεχρέωσε συνεπῶς τό Συμβούλιο νά ἐπιτρέψει στό πλαίσιο τῆς νέας κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς ὁρισμένες εἰδικές ρυθμίσεις

γιά κατά περιοχές ἀγορές, ὥστε νά ἀποφευχθεῖ γενική διαταραχή τῆς ἀγορᾶς προβείου κρέατος.

Σύμφωνα μέ τό κοινοτικό δίκαιο καί ἰδίως σύμφωνα μέ τά ἄρθρα 42 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, κατά τό ὁποῖο τό Συμβούλιο δύναται νά ἐπιτρέψει τήν χορήγηση ἐνισχύσεων, καί 43 παράγραφος 3 στοιχεῖο α), τό ὁποῖο ἀπαιτεῖ κατά τρόπο δεσμευτικό, νά προσφέρει μία κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς στούς ἐνδιαφερομένους ἐγγυήσεις γιά τήν ἀπασχόληση καί τό βιοτικό ἐπίπεδο ἰσοδύναμες πρός ἐκεῖνες πού προσεφέροντο ἀπό τήν προγενέστερη ἐθνική ὀργάνωση ἀγορᾶς, τέτοιες εἰδικές ρυθμίσεις κατ' ἀρχήν ἐπιτρέπονται. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν ἀνωτέρω ἀναγκῶν πού ἐπίεζαν τόν κοινοτικό νομοθέτη, ἡ μόνη ἀποδεκτή λύση ἦταν κατά συνέπεια ἡ εἰσαγωγή ἑνός μηχανισμοῦ διαφοροποιημένων κατά περιοχές τιμῶν, οἱ ὁποῖες θά διορθώνοντο μέ τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back, ὥστε νά ἐξασφαλισθεῖ ὁ αὐστηρός περιφερειακός χαρακτήρας τῶν λαμβανομένων μέτρων.

Ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀμφισβητεῖ ὅτι ὁ μηχανισμός αὐτός — τοῦ ὁποίου ὁ μεταβατικός χαρακτήρας, μέ χρονικό σημεῖο λήξεως τήν 1η Ἀπριλίου 1984, ἡμερομηνία συγχωνεύσεως τῶν κατά περιοχές τιμῶν σέ μία ἐνιαία τιμή, διαφαίνεται σαφῶς — συνεπάγεται ἄνιση μεταχείριση τῶν ἐπιχειρηματιῶν. Πρόκειται, ἐν τούτοις, γιά ἀντικειμενικῶς δικαιολογούμενα μέτρα, τά ὁποῖα εἶναι ἀναγκαῖα γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ ἄρθρου 39 τῆς συνθήκης ΕΟΚ καί δέν συνιστοῦν αὐθαίρετη ρύθμιση.

— Ἡ Ἐπιτροπή ἀπορρίπτει ἐπίσης τήν αἰτίαση ὅτι ἡ ἀναστολή τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back κατά τίς ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες συνιστᾶ παραβίαση τῆς ἀρχῆς τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως. Ἡ ἀναστολή αὐτή — ὅπως συνάγεται σαφῶς ἀπό τούς κανονισμούς 3191/80 καί 932/80 — ἔχει προσωρινό χαρακτήρα καί δικαιολογεῖται ἀπό τήν ἔλλειψη κοινῆς πολιτικῆς ἐξαγωγῶν πού νά καθορίζεται ἀπό τό Συμβούλιο. Ἡ διατήρηση τῶν ἐξαγωγῶν βρετανικοῦ κρέατος πρός παραδοσιακές ἀγορές ἀποτελεῖ τόσο οὐσιαστικό παράγοντα γιά τήν ἰσορροπία τῆς ἐνδοκοινοτικῆς ἀγορᾶς γενικῶς καί τῆς βρετανικῆς ἀγορᾶς ἰδιαιτέρως, ὥστε τά κοινοτικά ὄργανα εἶχαν τήν ὑποχρέωση ἐν ὄψει τῆς πτώσεως τῶν ἐξαγωγῶν αὐτῶν νά λάβουν τά ἀναγκαῖα μέτρα γιά τήν ἀναθέρμανσή τους.

Ἐάν ἐτίθετο ὑπό ἀμφισβήτηση μία οἰκονομική ἀπόφαση αὐτοῦ τοῦ εἴδους, τότε θά ἐτίθετο ὑπό ἀμφισβήτηση κάθε μέτρο γιά τήν προώθηση τῶν ἐξαγωγῶν στόν γεωργικό τομέα, καθώς καί τό κῦρος τῶν ρυθμίσεων περί ἐπιστροφῶν λόγω ἐξαγωγῆς.

Ἐν πάση περιπτώσει, ἡ Ἐπιτροπή ἐκφράζει σοβαρές ἀμφιβολίες ὅσον ἀφορᾶ τήν πραγματική ἀπώλεια τῶν δυνατοτήτων διαθέσεως σέ ἀγορές τρίτων χωρῶν, ὅπως ἰσχυρίζεται ἡ ἐνάγουσα. Κατά τήν ἄποψη τῆς Ἐπιτροπῆς, τά ἐκτιθέμενα ἀπό τήν ἐνάγουσα ὅσον ἀφορᾶ τίς ἐξαγωγές της πρός τήν ἐλβετική ἀγορά, μαρτυροῦν ὅτι προέβη στήν διάθεση βρετανικοῦ προβείου κρέατος στήν ἐν λόγω ἀγορά μόλις κατά τούς πρώτους μῆνες μετά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς. Ἂν καί ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ «αἰνιγματικούς» τούς λόγους τῶν προσπαθειῶν εἰσόδου στήν ἐν λόγω ἀγορά, εὑρίσκει ἐν τούτοις μία σχετική ἐξήγηση, ἡ ὁποία στηρίζεται στά οἰκονομικά συμφέροντα τῆς ἐναγούσης κατά τό συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, δηλαδή διαπιστώνοντας ὅτι ἀμέσως μετά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς τό claw-back εἰσεπράχθη κατά τίς ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες — μέ συνέπεια τήν ἄμεση ἄνοδο τῶν τιμῶν πωλήσεως βρετανικοῦ κρέατος στήν ἐλβετική ἀγορά — ἡ ἐνάγουσα διεῖδε ἐκεῖ μία προσοδοφόρο ἀγορά γιά τήν διάθεση τῶν ἀποθεμάτων της σέ κρέας, τά ὁποῖα εἶχε ἀγοράσει κατά

τίς ἑβδομάδες πού προηγήθηκαν τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ 1837/80.

Ἡ περιγραφή αὐτῶν τῶν οἰκονομικῶν ἰδιομορφιῶν ἀποδεικνύει ὅτι ὀρθῶς ἀνέστειλαν τά κοινοτικά ὄργανα τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back κατά τίς ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες ὥστε νά τεθεῖ τέλος στήν ἄνοδο τῶν τιμῶν τοῦ ἐξαγομένου ὑρετανικοῦ κρέατος καί στήν πτώση τῶν ἐμπορικῶν συναλλαγῶν πού αὐτή συνεπήγετο.

— Ὅσον ἀφορᾶ τήν ζημία τῆς ὁποίας ἀποκατάσταση ζητεῖ ἡ ἐνάγουσα, ἡ Ἐπιτροπή ἐκφράζει «ζωηρούς ἐνδοιασμούς» ὅσον ἀφορᾶ τόν τρόπο ὑπολογισμοῦ της, ἀμφισβητεῖ δέ ἐπί τῆς οὐσίας ὅτι ἡ ἐνάγουσα ὑπέστη πράγματι οὐσιώδη ζημία ἐκ τῶν νομοθετικῶν μέτρων τῆς Κοινότητος. Ἡ ἐνάγουσα δέν ἠδύνατο νά ἐγείρει καμμία ἀξίωση γιά τήν περαιτέρω διατήρηση «μιᾶς καταστάσεως πού ἐχαρακτηρίζετο ἀπό μετατοπίσεις τῶν ἐμπορικῶν ρευμάτων καί ἐθνικές ἐνισχύσεις τῶν ἐξαγωγῶν». Ἐάν τό ὑρετανικό πρόβειο κρέας δέν δύναται νά διατεθεῖ στήν Γερμανία στήν κανονική του τιμή ἀγορᾶς, αὐτό ὀφείλεται μόνον στήν συμπεριφορά τῶν γερμανῶν καταναλωτῶν καί στό ὕψος τῶν τιμῶν τῆς ὑρετανικῆς ἀγορᾶς.

Ὁ ἰσχυρισμός τῆς ἐναγούσης περί τῆς αἰτιώδους συναφείας μεταξύ τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς καί τῆς προβαλλομένης ζημίας ἐνέχει ἀντιφάσεις. Ἡ ἐνάγουσα ἐπιρρίπτει τήν εὐθύνη ἐναλλακτικά στόν μηχανισμό παρεμβάσεως τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 (ἀγωγή) καί στήν μέθοδο καθορισμοῦ τῶν κατά περιοχές τιμῶν (ἀπάντηση).

Ἡ Ἐπιτροπή θεωρεῖ ὅτι ἀπέκρουσε τό ἐπιχείρημα περί τῶν ἐπιπτώσεων τοῦ μηχανισμοῦ ὁ ὁποῖος ἐθεσπίσθη μέ τό ἄρθρο 9. Πράγματι ἡ χορήγηση τῆς μεταβλητῆς προμοδοτήσεως σφαγῆς δικαιολογεῖται ἀντικειμενικῶς καί ἡ — οἰκονομικῶς οὐδέτερη — εἴσπραξη τοῦ claw-bak εἶναι ἀναγκαία γιά τήν ὑπόσταση τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς ὡς συνόλου.

Ὅσον ἀφορᾶ τόν καθορισμό τῶν τιμῶν, εἶναι ἐσφαλμένος ὁ ἰσχυρισμός ὅτι ἡ κατά περιοχές τιμή ἀναγωγῆς καθορίσθη λαμβανομένων ὑπ' ὄψη μόνον τῶν συμφερόντων τῶν γάλλων παραγωγῶν. Ἡ ἰταλική καί ἑλληνική τιμή ἀναγωγῆς παραδείγματος χάριν εἶναι σημαντικά ὑψηλότερες ἀπό τήν γαλλική. Ὅσον ἀφορᾶ τίς τιμές στίς περιοχές 3 καί 4 (Βόρειος Εὐρώπη καί Ἰρλανδία), καθορίσθησαν βάσει τῶν παραδοσιακῶν ρευμάτων ἐξαγωγῆς ἀπό τίς ἀγορές αὐτές πρός τήν Γαλλία. Μόνον στό Ἡνωμένο Βασίλειο γιά τόν καθορισμό τῆς τιμῆς ἐλήφθη ὑπ' ὄψη ἐκτός τῆς προηγουμένης τιμῆς ἀγορᾶς, καί ἕνα ἄλλο κριτήριο, δηλαδή ἡ τάση, τήν ὁποία κανονικῶς θά ἀκολουθοῦσε ἡ ἀγορά αὐτή ἐάν οἱ περιορισμοί εἰσαγωγῶν στήν γαλλική ἀγορά δέν εἶχαν ἐμποδίσει τήν εἴσοδο τοῦ ὑρετανικοῦ κρέατος σέ αὐτή τήν προσοδοφόρο ἀγορά.

Ἡ Ἐπιτροπή ὑπογραμμίζει γενικῶς ὅτι ἡ ἐφαρμογή μιᾶς κοινῆς πολιτικῆς ἐπί τῶν τιμῶν εἶναι δυνατή μόνον ἄν εἶναι προσανατολισμένη πρός τόν ὑψηλότερο μέσο ὅρο τῶν προγενεστέρων τιμῶν, διότι διαφορετικά χάνει τόν ρεαλιστικό της χαρακτήρα γιά τούς παραγωγούς. Ἡ ἄνοδος τῶν ὑρετανικῶν τιμῶν — τήν ὁποία τό Συμβούλιο προσεπάθησε νά μετριάσει μέ τόν καθορισμό διαφοροποιημένων τιμῶν, οἱ ὁποῖες θά συνέκλιναν προοδευτικά ἐντός τεσσάρων ἐτῶν — ἦταν, κατά συνέπεια, ἀναπόφευκτη καί ἐπέφερε μία σχετική ἄνοδο τῶν λοιπῶν κατά περιοχές τιμῶν, ὅπως παραδείγματος χάριν ἐκείνων τῆς περιοχῆς 3 [1]. Θά ἦταν ἐξωπραγματικό νά ὑποτεθεῖ ὅτι ἡ ἐπιχειρηματική δραστηριότης ὁρισμένων ἐμπόρων δέν θά ἐθίγετο, πολύ περισσότερο μάλιστα ὅταν ὁρισμένοι ἀπό αὐτούς, ὅπως ἡ ἐνάγουσα, ἀπέλαυον κατά τό παρελθόν μιᾶς ἀσυνήθως εὐνοϊκῆς οἰκονομικῆς κατα-

1 — Κράτη Benelux, Δανία, Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας.

στάσεως λόγω των διαφορών μεταξύ των προγενεστέρων εθνικών ρυθμίσεων. Η Επιτροπή υπογραμμίζει αφ' ενός ότι η ενάγουσα δέν έχει καμμία αξίωση πρός διατήρηση αυτής της προηγουμένης καταστάσεως καί αφ' ετέρου ότι, καί άν άκόμη δέν εφηρμόζοντο τά μέτρα πού προβλέπονται στό άρθρο 9 του κανονισμού 1837/80, ό μηχανισμός της κοινής οργανώσεως αγοράς θά είχε φέρει τήν βρετανική τιμή στό ίδιο ύψος μέ τήν μέση τιμή στήν ηπειρωτική Ευρώπη, πράγμα πού θά έθιγε τήν επιχειρηματική δραστηριότητα της ενάγούσης τουλάχιστον τόσο έντονα όσο η παρούσα, προσωρινή, εϊσπραξη του claw-back.

4. Τέλος, η Επιτροπή διατυπώνει επικουρικώς όρισμένες σκέψεις όσον αφορά τίς επιπτώσεις μιάς αποφάσεως του Δικαστηρίου, στήν οποία, επ' ευκαιρία της προκειμένης υποθέσεως, τό άρθρο 9 του κανονισμού 1837/80 θά εθεωρείτο άκυρο.

Κατά τήν άποψη της Επιτροπής, μία τέτοια απόφαση θά είχε δυνάμει του άρθρου 176 της συνθήκης ΕΟΚ συνέπειες δεσμευτικές γιά τά κοινοτικά όργανα καί πέρα από τήν προκειμένη περίπτωση.

Η Επιτροπή είναι μέν πεπεισμένη ότι η παρούσα αγωγή δέν θά ευδοκιμήσει, άλλ' έφιστά, εν τούτοις, τήν προσοχή του Δικαστηρίου στίς οικονομικές καί διοικητικές συνέπειες καί περαιτέρω επιπτώσεις μιάς τέτοιας αποφάσεως, έάν τό Δικαστήριο δέν θά έκανε χρήση της κατά τό άρθρο 174 παράγραφος 2 δυνατότητος αναγνωρίζοντας ότι τά μέτρα εφαρμογής πού ελήφθησαν κατά τό παρελθόν βάσει των άκύρων διατάξεων δέν θίγονται από τήν άκυρότητα των διατάξεων, επί των οποίων βασίζονται.

Δ — Η *κυβέρνηση της Γαλλικής Δημοκρατίας* θεωρεί εσφαλμένο τό ένδικο μέσο πού επέλεξε η ενάγουσα· ζητεί εν τούτοις νά απορριφθεί εν πάση περιπτώσει η αγωγή ως αβάσιμος.

1. Η γαλλική κυβέρνηση παρατηρεί κατ' αρχάς ότι τά αιτήματα της αγωγής αποβλέπουν, μέσω μιάς αγωγής αποζημιώσεως, στό νά προκαλέσουν απόφαση του Δικαστηρίου επί του κύρους του claw-back. Πρός υποστήριξη της θέσεως αυτής προβάλλει ότι οί ισχυρισμοί επί των οποίων βασίζεται η αγωγή τείνουν στήν απόδειξη της μή νομιμότητος της συμπεριφοράς των κοινοτικών οργάνων. Πρόκειται συνεπώς γιά «συγκεκαλυμμένη» προσφυγή άκυρώσεως, η οποία δέν ευρίσκεται σέ συμφωνία μέ τό σύστημα των ενδίκων μέσων της συνθήκης.

Πρέπει πάντως νά σημειωθεί ότι η γαλλική κυβέρνηση δέν ζητεί τήν κήρυξη της αγωγής ως απαραδέκτου.

2. Όσον αφορά τό βάσιμο της αγωγής, η γαλλική κυβέρνηση εκθέτει ότι πρόκειται γιά αγωγή λόγω εξωσυμβατικής ευθύνης η οποία στρέφεται κατά νομοθετικής πράξεως, η έκδοση της οποίας προϋποθέτει επιλογές οικονομικής πολιτικής. Κατά παγία νομολογία του Δικαστηρίου, μία τέτοια αγωγή μόνον τότε θεωρείται ως βάσιμη, όταν αφ' ενός προσκομίζεται η απόδειξη ότι η ζημιογόνος ενέργεια είναι παράνομη καί αφ' ετέρου όταν ό ενάγων αποδεικνύει κατάφωρη παραβίαση υπερτέρου κανόνος δικαίου πού προστατεύει τούς ιδιώτες. Εκτός των προϋποθέσεων αυτών, γιά τήν γένεση ευθύνης της Κοινότητος η νομολογία του Δικαστηρίου απαιτεί, πρίν γίνει δεκτό τό αίτημα της ενάγούσης νά διαπιστώνεται άν στήν συγκεκριμένη περίπτωση ύφίστανται ζημία καί άν η ζημία προεκλήθη από τήν συμπεριφορά της Κοινότητος.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση προσπαθεῖ ἐν συνεχεία νά ἀποδείξει ὅτι μέ τήν εἰσαγωγή τοῦ συστήματος τοῦ claw-back τό Συμβούλιο οὔτε παρέβη τήν ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως, οὔτε παρεβίασε διατάξεις τῆς συνθήκης, ἰδίως ἐκεῖνες, μέ τίς ὁποῖες ἀπαγορεύεται ἡ εἴσπραξη ἐπιβαρύνσεων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς στίς ἐνδοκοινοτικές ἐμπορικές συναλλαγές.

α) Ἡ κατά τό ἄρθρο 190 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὑποχρέωση αἰτιολογήσεως ἐτηρήθη στήν προκειμένη περίπτωση πλήρως. Ἡ δεύτερη αἰτιολογική σκέψη τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 δεικνύει πράγματι σαφῶς ὅτι ἡ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς πρέπει νά ἀντισταθμίζεται κατά τήν ἐξαγωγή προβείου κρέατος ἀπό τό ἔδαφος τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους μέλους, διά τῆς εἰσπράξεως ποσοῦ ἰσοδυνάμου πρός τήν πριμοδότηση σφαγῆς, ὥστε νά ἀποφευχθοῦν στρεβλώσεις τοῦ ἀνταγωνισμοῦ, οἱ ὁποῖες θά ἐπηρέαζαν δυσμενῶς τήν σταθερότητα τῶν ἀγορῶν στίς ἄλλες περιοχές παραγωγῆς τῆς Κοινότητος.

Ἡ αἰτιολογία αὐτή ἀφήνει νά διαφανοῦν, ὅπως ἀπαιτεῖται κατά παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἡ συνολική κατάσταση πού ὁδήγησε στήν ἔκδοση τῆς ἐπιμάχου διατάξεως, καθώς καί οἱ γενικοί στόχοι στήν ἐπίτευξη τῶν ὁποίων ἀποσκοπεῖ ἡ διάταξη.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση ἐκφράζει ἐπί πλέον σοβαρές ἀμφιβολίες περί τοῦ κατά πόσο ἡ ἐνδεχομένη ἔλλειψη αἰτιολογίας μιᾶς κανονιστικῆς πράξεως γενικῆς ἰσχύος συνιστᾶ «κατάφωρη παραβίαση ὑπερτέρου κανόνος δικαίου πού προστατεύει τούς ἰδιῶτες».

6) Ὅσον ἀφορᾶ τίς παραβάσεις τῆς συνθήκης μέ τήν θέσπιση τοῦ ἄρθρου 9 παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, τίς ὁποῖες ἡ ἐνάγουσα προσάπτει στό Συμβούλιο, ἡ γαλλική κυβέρνηση εἶναι τῆς ἀπόψεως ὅτι τό Συμβούλιο οὐδόλως ὑπερέβη τά ὅρια τά ὁποῖα τίθενται ἀπό τήν συνθήκη ἤ ἀπό τίς γενικές ἀρχές τοῦ δικαίου στήν ἄσκηση τῆς διακριτικῆς ἐξουσίας πού παρεσχέθη στίς κοινοτικές ἀρχές στό πλαίσιο τῆς ἐφαρμογῆς τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς.

Ἡ μέ τόν κανονισμό 1837/80 δημιουργηθεῖσα κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος εἶναι τό ἀποτέλεσμα συμβιβασμοῦ, ὁ ὁποῖος ἐπετεύχθη ἐν ὄψει πολύ διαφορετικῶν συνθηκῶν ἀγορᾶς, χαρακτηριζομένων ἀπό ἀντιτιθέμενες ἐπιλογές οἰκονομικῆς πολιτικῆς, πού ἔκαναν τά κράτη μέλη πρό τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ κοινοῦ συστήματος.

Ἐν ὄψει αὐτῆς τῆς καταστάσεως τό Συμβούλιο ὤφειλε νά λάβει μία ἀπόφαση πού νά ἐναρμονίζει τά οὐσιώδη συμφέροντα τῶν παραγωγῶν καί τῶν καταναλωτῶν, πράγμα πού ἀνάγκασε τόν κοινοτικό νομοθέτη νά δώσει προσωρινῶς τό προβάδισμα σέ ὁρισμένους ἀπό τούς κατά τό ἄρθρο 39 τῆς συνθήκης ΕΟΚ στόχους τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς.

Γιά νά ληφθοῦν ὑπ' ὄψη οἱ ἰδιομορφίες τῶν προηγουμένων ἐθνικῶν ἀγορῶν, τό Συμβούλιο ἐπέλεξε ἕνα σύστημα μηχανισμῶν δυναμένων νά προσαρμόζονται κατά περιοχή γιά τήν σταθεροποίηση τῶν ἀγορῶν, τό ὁποῖο ἀμβλύνετο μέ τήν προοδευτική ἐνοποίηση τῶν τιμῶν, ὥστε νά ἀποφευχθοῦν «δραματικές συνέπειες γιά τούς παραγωγούς σέ ὁρισμένες περιοχές». Τό Δικαστήριο ἐδέχθη ἄλλωστε μία τέτοια μέθοδο σταδιακῆς ἐφαρμογῆς κατά τήν εἰσαγωγή μιᾶς κοινῆς πολιτικῆς, ὅπως μαρτυροῦν οἱ ἀποφάσεις τῆς 5ης Ἰουλίου 1977 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 114/76 (Bela-Mühle Josef Bergmann KG, Slg. 1977, σ. 1211), τῆς 2ας Ἰουλίου 1974 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 153/73 (Holtz & Willemsen GmbH κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1974, σ. 675) καί τῆς 21ης Φεβρουαρίου 1979 ἐπί τῆς ὑποθέσεως

138/78 (Hans-Markus Stälting, Slg. 1979, σ. 713), ἐθεώρησε δέ ἐπιτρεπτό, οἱ διάφορες κατ' ἰδίαν ρυθμίσεις μιᾶς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς — ὅπως τά μέτρα γιά τήν σταθεροποίηση τῶν ἀγορῶν — νά διαφοροποιοῦνται προσωρινῶς καί νά περιορίζονται γεωγραφικῶς βάσει ἀντικειμενικῶν κριτηρίων (ὑπόθεση 153/73, ἀνωτέρω).

Θεσπίζοντας, κατόπιν ἐπιθυμίας τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου, μία ρύθμιση γιά τήν σταθεροποίηση τῶν ἀγορῶν στηριζομένη στήν μέθοδο τοῦ deficiency payment σέ συνδυασμό μέ τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back κατά τήν ἐξαγωγή ἀπό τήν ἐν λόγω περιοχή παραγωγῆς, τό Συμβούλιο δέν εἰσήγαγε καμμία ἐπιβάρυνση ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς στίς ἐνδοκοινοτικές ἐμπορικές συναλλαγές. Ἀπεναντίας, ἠθέλησε νά ἐμποδίσει τήν αἰφνίδια ἄνοδο τῶν τιμῶν καταναλωτοῦ στήν σημαντικότερη ἀγορά τῆς Κοινότητος καί τίς, δυνάμενες νά ἐπιφέρουν διαταραχές, ἐπιπτώσεις αὐτοῦ τοῦ κατά περιοχές ἐφαρμοζομένου συστήματος στήν φυσική διαμόρφωση τῶν τιμῶν στίς λοιπές ἀγορές τῆς Κοινότητος.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση παρατηρεῖ σχετικῶς ὅτι οἱ λόγω αὐτῶν τῶν ἀντικειμενικῶν διαφορῶν δύο μηχανισμοί σταθεροποιήσεως πού προβλέπονται ἀπό τόν κανονισμό 1837/80 — δηλαδή ἡ παρέμβαση ἀφ' ἑνός καί ἡ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς ἀφ' ἑτέρου — ἀποκλείονται ἀμοιβαίως καί ἔχουν ἀντίθετο τρόπο λειτουργίας. Ἡ παρέμβαση ἔχει δηλαδή τήν τάση νά ὠθεῖ τίς τιμές τῆς ἀγορᾶς πρός τά ἄνω, ἐνῶ ἡ πριμοδότηση σφαγῆς τίς τιμές καταναλωτοῦ πρός τά κάτω. Πρός ἀποφυγή ἀμοιβαίων διαταράξεων τῶν διαφόρων κατά περιοχές ἀγορῶν, εἶναι συνεπῶς ἀπαραίτητο νά διαχωρισθοῦν τά δύο αὐτά συστήματα σταθεροποιήσεως διά τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back κατά τήν ἐξαγωγή προβείου κρέατος ἀπό μία περιοχή παραγωγῆς σέ μία ἄλλη. Ἡ μή ἀντιστάθμιση τῆς καταβολῆς τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς διά τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back θά εἶχε ὡς συνέπεια τήν ἐπιδότηση τῶν ἐξαγωγῶν ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο καί ἔτσι θά ὁδηγοῦσε σέ πτώση τῶν τιμῶν — καί κατά συνέπεια τοῦ εἰσοδήματος τῶν παραγωγῶν — στίς ἀγορές τῆς ἠπειρωτικῆς Εὐρώπης, θά προκαλοῦσε δέ ἐπίσης τήν λήψη μέτρων παρεμβάσεως τά ὁποῖα θά ἦταν δαπανηρά γιά τόν κοινοτικό προϋπολογισμό καί θά εὐνοοῦσαν τό βρετανικό κρέας, πού ἤδη εἶχε τύχει πριμοδοτήσεως παραγωγῆς, τήν ὁποία κατέβαλε ἡ Κοινότης.

Τό γεγονός ὅτι τό σύστημα λειτουργεῖ ὡς ἐνίσχυση τῶν ἐξαγωγῶν ἐπιβεβαιώνεται ἐξ ἄλλου μέ τήν ἀπόφαση τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων νά ἀνασταλεῖ ἡ εἴσπραξη τοῦ claw-back στίς ἐμπορικές συναλλαγές μέ τρίτες χῶρες, ὥστε νά διατηρηθοῦν οἱ παραδοσιακές ἐξαγωγές τοῦ βρετανικοῦ προβείου κρέατος. Τό claw-back συνιστᾶ συνεπῶς στίς ἐνδοκοινοτικές ἐμπορικές συναλλαγές τό ἀναγκαῖο συμπλήρωμα τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς, ἡ ὁποία χωρίς τό συμπλήρωμα αὐτό θά προκαλοῦσε σοβαρές διαταραχές στήν λειτουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς. Τό claw-back δέν δύναται ὡς ἐκ τούτου νά θεωρηθεῖ ὡς ἐπιβάρυνση ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς.

Ἡ εἴσπραξη τοῦ claw-back ἐπιτρέπει τέλος τήν ἐξίσωση τῶν ὅρων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ μεταξύ τῶν παραγωγῶν τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς Κοινότητος διά τῆς ἐπαναφορᾶς τῆς τιμῆς τῶν προϊόντων, ὑπέρ τῶν ὁποίων εἶχε καταβληθεῖ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς τουλάχιστον στό ὕψος τοῦ «κατευθυντηρίου ἐπιπέδου», δηλαδή 85 % τῆς ἐνιαίας τιμῆς βάσεως.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση θεωρεῖ συνεπῶς ὅτι τό claw-back, ὡς κύριο στοιχεῖο τῆς νεοδημιουργηθείσης κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, εἶναι ἐν πάση περιπτώσει σύμφωνο πρός τήν συνθήκη, καθώς ἐξ ἄλλου καί πρός τό σύνολο τῶν διατάξεων τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, ἡ ὁποία

— διά τῆς παρεμβάσεως (ἄρθρο 6) ἤ τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς (ἄρθρο 9) ἐξασφαλίζει ἕνα δίκαιο εἰσόδημα στούς παραγωγούς,

— σταθεροποιεῖ τίς ἀγορές καί μέσω τοῦ claw-back ἀποκλείει κάθε διάκριση μεταξύ τῶν παραγωγῶν,

— ἐξασφαλίζει ὅρους ἀναλόγους πρός ἐκείνους πού ὑπάρχουν σέ μία ἐθνική ἀγορά, συμβάλλοντας κατά τό μέτρο τοῦ δυνατοῦ στήν ὁμοιομορφία τῶν τιμῶν.

Ἐπ' αὐτοῦ, πρέπει κατά τήν ἄποψη τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως νά ὑπογραμμισθεῖ ὅτι ἡ εἴσπραξη τοῦ claw-back δέν ἐπέδρασε ἐπί τῆς καταστάσεως τῆς βρετανικῆς ἀγορᾶς. Ἀπό τίς προσαχθεῖσες στατιστικές γιά τό ἔτος 1980/81 συνάγεται πράγματι ὅτι ἄν καί ἡ βρετανική παραγωγή συνολικῶς ἐμειώθη (— 21 000 τόννοι ἔναντι τοῦ προηγουμένου ἔτους), οἱ ἐξαγωγές τοῦ Ἡνωμένου Βασιλείου πρός τίς ἄλλες ἀγορές τῆς Κοινότητος ηὐξήθησαν ἐν τούτοις σημαντικά (+ 14 % τόν Ἰανουάριο τοῦ 1981, δηλαδή 4 700 τόννοι ἔναντι 4 192 τόννων τόν Ἰανουάριο τοῦ 1980), καί ἰδίως μάλιστα οἱ ἐξαγωγές πρός τήν Γαλλία (5 620 τόννοι κατά τούς πρώτους τέσσερις μῆνες τοῦ 1981 ἔναντι 83 τόννων κατά τήν ἀντίστοιχη περίοδο τοῦ 1980). Ἡ ἐξέλιξη αὐτή εἶναι ἀξιοσημείωτη, ἄν ληφθοῦν ὑπ' ὄψη ἡ κατάργηση τοῦ deficiency payment (γιά τό ὁποῖο δέν ὑπῆρχε ἀντισταθμιστική καταβολή κατά τήν ἐξαγωγή) καί ἡ μεγάλη ἀνατίμηση τῆς λίρας στερλίνας πού συνέβη κατ' αὐτό τό χρονικό διάστημα. Κατά τήν ἄποψη τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἡ ἐξέλιξη αὐτή τῆς βρετανικῆς ἀγορᾶς ἀποδεικνύει τήν οὐδετερότητα τοῦ claw-back ἀναφορικά πρός τίς ἐνδοκοινοτικές ἐμπορικές συναλλαγές. Βεβαίως, ἀπό τοῦ Φεβρουαρίου 1981 διαπιστώνεται μία ὁρισμένη πτώση τῶν βρετανικῶν ἐξαγωγῶν. Πρέπει ὅμως νά παρατηρηθεῖ ὅτι οἱ ἐξαγωγές πρός τρίτες χῶρες ἐμειώθησαν περισσότερο (— 39 %) ἀπό ὅ,τι οἱ ἐξαγωγές πρός τά ἄλλα κράτη μέλη (—36 %), καί ὅτι ἡ πτώση αὐτή ἔχει δύο αἰτίες πού ἀνάγονται στήν οἰκονομική συγκυρία, δηλαδή τήν μείωση τῆς βρετανικῆς παραγωγῆς ἀφ' ἑνός καί τῶν εἰσαγωγῶν ἀπό τήν Νέα Ζηλανδία ἀφ' ἑτέρου (τουλάχιστον — 40 000 τόννοι κατά τό οἰκονομικό ἔτος 1980/81), πράγμα πού ὁδήγησε στήν αὔξηση τῆς καταναλώσεως ἐντοπίου προβείου κρέατος.

Ἡ γαλλική κυβέρνηση παρατηρεῖ ἀπεναντίας ὅτι ἡ ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς μετέβαλε αἰσθητά τά ἐμπορικά ρεύματα τοῦ βρετανικοῦ κρέατος ἐντός τῆς Κοινότητος. Ἡ αἰτία τῆς μεταβολῆς αὐτῆς ἔγκειται στό ἄνοιγμα τῆς γαλλικῆς ἀγορᾶς γιά ἀπ' εὐθείας εἰσαγωγές ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο, μέ τήν ὁποία ἐτέθη τέλος στίς εἰσαγωγές τῶν προϊόντων αὐτῶν μέσω τῶν παρακαμπτηρίων τῆς Ὁμοσπονδιακῆς Δημοκρατίας τῆς Γερμανίας ἤ τῶν χωρῶν τῆς Benelux. Αὐτό ὁδήγησε σέ πτώση τῶν παραδοσιακῶν δραστηριοτήτων ὁρισμένων ἐμπόρων, ὅπως τῆς ἐναγούσης. Ἀλλά οὔτε τό κοινοτικό δίκαιο οὔτε ἡ νομολογία τοῦ Δικαστηρίου ὑποχρεώνουν τά ὄργανα τῆς Κοινότητος νά ἐξασφαλίζουν κατά τήν διαμόρφωση ἤ τήν ἐφαρμογή μιᾶς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς τήν διατήρηση παραδοσιακῶν ἐμπορικῶν σχέσεων πού εἶχαν δημιουργηθεῖ ὑπό προγενέστερες συνθῆκες τῆς ἀγορᾶς πρό τῆς ἐφαρμογῆς τοῦ κοινοῦ συστήματος (ἀποφάσεις τῆς 13ης Νοεμβρίου 1973 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 63 μέχρι 69/72, Wilhelm Werhahn Hansamühle καί λοιποί κατά Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1973, σ. 1229, καί τῆς 2ας Ἰουνίου 1976 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 56 μέχρι 60/74, Kurt Kampffmeyer Mühlenvereinigung KG καί λοιποί κατά Ἐπιτροπῆς καί Συμβουλίου τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1976, σ. 711).

3. Όσον άφορᾶ τό ζήτημα ἐάν πράγματι ἐπῆλθε ἡ ζημία, τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέστη ἡ ἐνάγουσα, ἡ γαλλική κυβέρνηση θεωρεῖ ὅτι ἡ ἐνάγουσα δέν ἀπέδειξε, ἔστω καί μόνον ἐκ πρώτης ὄψεως, οὔτε ὅτι ἡ ζημία τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέστη πράγματι ἐπῆλθε, οὔτε ὅτι ὑφίσταται αἰτιώδης συνάφεια μεταξύ τῆς συμπεριφορᾶς ἡ ὁποία προσάπτεται στά ὄργανα καί τῆς ὑποτιθεμένης ζημίας. Κατά παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, δέν εἶναι, συνεπῶς, ἀναγκαῖος ὁ ἔλεγχος τῆς νομιμότητος τῶν ἀμφισβητουμένων μέτρων ἀπό τό Δικαστήριο καί ἡ ἀγωγή πρέπει νά ἀπορριφθεῖ ὡς ἀβάσιμος.

Κατά τήν ἄποψη τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως, ἡ ἐνάγουσα περιορίζεται νά προσάψει στό Συμβούλιο ὅτι τήν ἔφερε σέ κατάσταη ὀλιγότερο εὐνοϊκή ἀπό ἐκείνη, στήν ὁποία εὑρίσκετο προηγουμένως. Ἀπό τίς ἀποφάσεις ὅμως τοῦ Δικαστηρίου ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 63 μέχρι 69/72 καί 56 μέχρι 60/74, πού ἤδη ἀνεφέρθησαν, καθώς καί ἀπό τήν ἀπόφαση τῆς 4ης Ὀκτωβρίου 1979 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 238/78 (Ireks-Arkady GmbH κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1979, σ. 2955) συνάγεται ὅτι ἕνας ἐπιχειρηματίας δέν δύναται νά προσφύγει στό Δικαστήριο γιά νά ἐπιτύχει, ὑπό τό πρόσχημα αἰτήματος πρός κήρυξη τῆς ἀκυρότητος μιᾶς κοινοτικῆς ρυθμίσεως, τήν διατήρηση κεκτημένων καταστάσεων πού εἶναι γιά αὐτόν μέν οἰκονομικῶς συμφέρουσες, ἐπιζήμια ὅμως ἀπό τήν ἄποψη τοῦ γενικοῦ συμφέροντος.

Ἐπί πλέον, ἡ παρούσα ἀγωγή δέν δύναται νά ὁδηγήσει σέ ἀποκατάσταση τῆς ζημίας, διότι ἡ ἐνάγουσα δέν ἀπέδειξε οὔτε ὅτι ἡ ζημία τήν ὁποία ὑπέστη ὑπερβαίνει τά λογικά ὅρια ἐντός τῶν ὁποίων οἱ ἰδιῶτες ὀφείλουν νά ἀνέχονται χωρίς ἀξίωση ἀποζημιώσεως ὁρισμένες βλαπτικές συνέπειες, ἔστω καί ἀκύρων κοινοτικῶν κανονισμῶν ἐπί τῶν οἰκονομικῶν τους συμφερόντων καί ὅτι συνεπῶς ἡ ζημία εἶναι δυσανάλογη, οὔτε ὅτι ἡ δυσαναλογία αὐτή βλάπτει τό γενικό συμφέρον καί ὄχι ἁπλῶς τό ἀτομικό της συμφέρον, ὅπως ἀπαιτεῖται κατά τήν νομολογία τοῦ Δικαστηρίου (ἀποφάσεις τῆς 5ης Δεκεμβρίου 1979 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 116 καί 124/77, G. R. Amylum NV καί Tunnel Refineries Limited κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1979, σ. 3497, καί τῆς 25ης Μαΐου 1978 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 83 καί 94/76, 4, 15 καί 40/77, Bayerische HNL Vermehrungsbetriebe GmbH & Co. KG καί λοιποί κατά Συμβουλίου καί Ἐπιτροπῆς τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, Slg. 1978, σ. 1209, καθώς καί συνεκδικασθεῖσες ὑποθέσεις 63 μέχρι 69/72, ἀνωτέρω).

IV — Προφορική διαδικασία

Στήν συνεδρίαση τῆς 5ης Μαΐου 1982, ἀγόρευσαν ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind KG, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν δικηγόρο Dietrich Ehle, τό Συμβούλιο τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπούμενο ἀπό τόν Bernhard Schloh, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Arthur Brautigam ὡς ἀναπληρωτή του, ἡ Ἐπιτροπή τῶν Εὐρωπαϊκῶν Κοινοτήτων, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Jörn Sack, καί ἡ κυβέρνηση τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας, ἐκπροσωπουμένη ἀπό τόν Noël Museux, ἀναπληρωτή διευθυντή τῆς νομικῆς ὑπηρεσίας τοῦ ὑπουργείου ἐξωτερικῶν, ἐπικουρούμενο ἀπό τόν Alexandre Carnelutti ὡς ἀναπληρωτή του.

Ὁ γενικός εἰσαγγελεύς ἀνέπτυξε τίς προτάσεις του στήν συνεδρίαση τῆς 9ης Ἰουνίου 1982.

Σκεπτικό

1 Μέ δικόγραφο πού περιῆλθε στήν γραμματεία τοῦ Δικαστηρίου στίς 4 Μαΐου 1981, ἡ ἐπιχείρηση μεταφορῶν κρέατος Julius Kind KG, Grevenbroich (Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας) ἤγειρε, δυνάμει τῶν ἄρθρων 178 καί 215, παράγραφος 2 τῆς συνθήκης ΕΟΚ, κατά τῆς Εὐρωπαϊκῆς Οἰκονομικῆς Κοινότητος ἀγωγή περί ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας, ἡ ὁποία προεκλήθη στίς εἰσαγωγές της ἀμνῶν ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο ἀπό τό ἄρθρο 9, παράγραφος 3 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 27ης Ἰουνίου 1980, περί κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος (ΕΕ, εἰδ. ἔκδ., 03/029, σ. 150) καί στίς ἐξαγωγές της ἤ τίς δυνατότητες ἐξαγωγῶν πρός τρίτες χῶρες ἀπό τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ 3191/80 τῆς Ἐπιτροπῆς, τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1980, περί μεταβατικῶν μέτρων γιά τήν μή ἀνάκτηση τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς ἐπί προϊόντων τοῦ τομέως τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος, τά ὁποῖα ἐξάγονται ἐκτός τῆς Κοινότητος (ΑΒΙ. L 332, σ. 14).

2 Ἡ ἐνάγουσα ζητεῖ ἀποζημίωση ὕψους 375 000 γερμανικῶν μάρκων γιά τήν ζημία, τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέστη μεταξύ τῆς 20ῆς Ὀκτωβρίου 1980, ἡμερομηνίας ἐνάρξεως ἰσχύος τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος, καί τῆς 31ης Μαρτίου 1981, ἐντόκως πρός 10 % ἀπό τῆς ἐγέρσεως τῆς ἀγωγῆς. Περαιτέρω ζητεῖ νά ἀναγνωρισθεῖ ὅτι ἔχει δικαίωμα ἀποκαταστάσεως τῆς ζημίας, τήν ὁποία ὑφίσταται μετά τήν 31η Μαρτίου 1981.

3 Πρός ὑποστήριξη τῆς ἀγωγῆς ἀποζημιώσεως, ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind ἐπικαλεῖται τό παράνομο τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, καθώς καί τοῦ κανονισμοῦ 3191/80 τῆς Ἐπιτροπῆς.

4 Πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, οἱ ἀγορές προβείου κρέατος ἐντός τῆς Κοινότητος διέφεραν σημαντικά κατά κράτη μέλη. Ὅπως ἐκθέτει ἡ ἐνάγουσα, ἡ κατάσταση αὐτή τῆς ἐπέτρεψε νά εἰσάγει πρόβειο κρέας ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο σέ ἐμπορικῶς συμφέρουσες τιμές λόγω τῆς γεωργικῆς πολιτικῆς πού ἀκολουθοῦσε αὐτό τό κράτος μέλος καί ἰδίως τῆς ἐνισχύσεως, τήν ὁποία κατέβαλλε στούς παραγωγούς του (ἐφ' ἑξῆς «deficiency payment»).

5 Ἡ κατά τό 1980 δημιουργηθεῖσα κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς ἐπιδιώκει τήν σταδιακή προσέγγιση τῶν ἀγορῶν τῶν διαφόρων περιοχῶν τῆς Κοινότητος, ὥστε νά ἀπολήξει σέ ἐνιαία ἀγορά καί σέ σύστημα ἐνιαίων τιμῶν. Ὁ κανονισμός 1837/80 κατανέμει τά κράτη μέλη τῆς Κοινότητος σέ πέντε περιοχές, μετά δέ τήν ἔνταξη τῆς Ἑλλάδος σέ ἕξι, δυνάμει τοῦ κανονισμοῦ 3446/80, γιά κάθε μία ἀπό τίς ὁποῖες καθορίζεται ἰδία τιμή ἀναγωγῆς. Αὐτή ἡ τιμή ἀναγωγῆς χρησιμεύει στόν ὑπολογισμό τῆς πριμοδοτήσεως ἀνά προβατίνα, πού προβλέπεται στό ἄρθρο 5 τοῦ κανονισμοῦ «γιά νά ἀντιμετωπισθεῖ ἡ ἀπώλεια εἰσοδήματος ἡ ὁποία δύναται νά προκύψει ἀπό τήν δημιουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς». Τό ἄρθρο 3, παράγραφος 4, στοιχεῖο 6) προβλέπει, πάντως, μετά τήν παρέλευση μεταβατικῆς περιόδου τεσσάρων ἐτῶν τήν καθιέρωση ἐνιαίας κοινοτικῆς τιμῆς ἀναγωγῆς.

6 Ὁ κανονισμός 1837/80 καθορίζει μία ἐνιαία τιμή βάσεως γιά ὁλόκληρη τήν Κοινότητα διαφοροποιημένη ἀναλόγως τῆς ἐποχῆς. Βάσει αὐτῆς τῆς τιμῆς βάσεως δύνανται νά ληφθοῦν μέτρα παρεμβάσεως κατά τά ἄρθρα 6 ἕως 9. Ἐκτός τῆς καταβολῆς ἐνισχύσεων στήν ἰδιωτική ἀποθεματοποίηση, τά κράτη μέλη δύνανται νά ἐπιλέξουν μεταξύ δύο συστημάτων παρεμβάσεως, δηλαδή τῆς ἀγορᾶς νωποῦ προβείου κρέατος ἀπό τούς ὀργανισμούς παρεμβάσεως ἤ τῆς καταβολῆς μιᾶς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς.

7 Τέλος, μέ τό ἄρθρο 17 τοῦ κανονισμοῦ ἐξουσιοδοτεῖται ὑπό ὁρισμένες προϋποθέσεις τό Συμβούλιο νά θεσπίζει τούς γενικούς κανόνες γιά τήν χορήγηση ἐπιστροφῶν λόγω ἐξαγωγῆς, οἱ ὁποῖες εἶναι ἴδιες γιά ὁλόκληρη τήν Κοινότητα.

8 Στό γενικό πλαίσιο τῆς ρυθμίσεως αὐτῆς, οἱ διατάξεις κατά τῶν ὁποίων στρέφεται ἡ ἐπιχείρηση Kind διαγράφονται ὡς ἀκολούθως.

9 Κατά τό ἄρθρο 9, παράγραφος 1, τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, στίς περιοχές στίς ὁποῖες δέν πραγματοποιοῦνται ἀγορές ἀπό τούς ὀργανισμούς παρεμβάσεως «τό ἤ τά ἐνδιαφερόμενα κράτη μέλη δύνανται νά χορηγήσουν μεταβλητή πριμοδότηση γιά τήν σφαγή προβατοειδῶν, ὅταν οἱ τιμές πού διαπιστώνονται στήν ἤ στίς ἀντιπροσωπευτικές ἀγορές τοῦ ἤ τῶν ἐνδιαφερομένων κρατῶν μελῶν εἶναι κατώτερες ἑνός κατευθυντηρίου ἐπιπέδου πού παριστᾶ τό 85 % τῆς τιμῆς βάσεως. Αὐτό τό κατευθυντήριο ἐπίπεδο καθορίζεται κατά ἐποχή κατά τόν ἴδιο τρόπο ὅπως ἡ τιμή βάσεως». Κατά τό ἄρθρο 9, παράγραφος 2, τό ποσό τῆς πριμοδοτήσεως αὐτῆς εἶναι ἴσο μέ τήν διαφορά μεταξύ τοῦ κατευθυντηρίου ἐπι-

πέδου καί τῆς τιμῆς τῆς ἀγορᾶς πού διαπιστώνεται στό ἤ στά ἐνδιαφερόμενα κράτη μέλη. Ἡ παράγραφος 3 τοῦ ὡς ἄνω ἄρθρου, κατά τῆς ὁποίας ἰδιαιτέρως στρέφεται ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind, ὁρίζει ὅτι λαμβάνονται τά ἀναγκαῖα μέτρα, ὥστε σέ περίπτωση καταβολῆς τῆς πριμοδοτήσεως πού ἀναφέρεται στήν παράγραφο 1, νά εἰσπράττεται ποσό ἰσοδύναμο πρός τό ποσό τῆς πριμοδοτήσεως ὅταν τά προϊόντα πού ἀναφέρονται στό ἄρθρο 1, στοιχεῖο α), ἐξέρχονται ἀπό τό ἔδαφος τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους μέλους. Τό ποσό αὐτό πού εἰσπράττεται κατά τήν ἐξαγωγή καί ἀντιστοιχεῖ πρός τό ποσό πριμοδοτήσεως σφαγῆς ἀποκαλεῖται κοινῶς «claw-back». Τέλος, κατά τό ἄρθρο 9, παράγραφος 5, οἱ δαπάνες πού πραγματοποιοῦνται στό πλαίσιο τοῦ συστήματος αὐτοῦ θεωροῦνται ὡς μέτρα παρεμβάσεως γιά τήν ἐξομάλυνση τῶν γεωργικῶν ἀγορῶν.

10 Ὁ κανονισμός 3191/80 τῆς Ἐπιτροπῆς προβλέπει κυρίως ὅτι, κατά παρέκκλιση ἀπό τό ἄρθρο 9, παράγραφος 3, τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, τό claw-back δέν εἰσπράττεται κατά τήν χρονική περίοδο ἀπό 10ης Δεκεμβρίου 1980 μέχρι 31ης Μαρτίου 1981 ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ἐν λόγω προϊόντων ἐκτός τῆς Κοινότητος.

11 Κατά τήν ἄποψη τῆς ἐναγούσης, οἱ ὡς ἄνω διατάξεις μετέβαλαν τήν οἰκονομική της κατάσταση. Τό claw-back καθ' ἑαυτό, καθώς καί τό ὕψος του ηὔξησαν τίς τιμές ἐξαγωγῆς τοῦ κρέατος ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο. Ὁ κύκλος ἐργασιῶν τῆς ἐναγούσης ὡς ἐκ τούτου ἐμειώθη, οἱ δέ δαπάνες της ἔπρεπε νά καλυφθοῦν μέ μικρότερο ἀριθμό ἐμπορικῶν συναλλαγῶν, δεδομένου ὅτι ἕνα τμῆμα τῶν πελατῶν της δέν ἦταν πλέον διατεθειμένο, λαμβανομένης ὑπ' ὄψη τῆς ἐξελίξεως τῶν τιμῶν, νά προβεῖ σέ περαιτέρω ἀγορές. Ἐπί πλέον, ἡ ἐνάγουσα προσάπτει στήν Ἐπιτροπή ὅτι δέν ἀνέστειλε τήν εἴσπραξη τοῦ claw-back ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν πρός κράτη μέλη τῆς Κοινότητος καί ὅτι πρακτικῶς τήν ἀπέκλεισε ἀπό τίς ἀγορές τῶν τρίτων χωρῶν, γιά τίς ὁποῖες βάσει τοῦ κανονισμοῦ 3191/80 εἶναι περισσότερο συμφέρων ὁ ἀπ' εὐθείας ἐφοδιασμός σέ πρόβειο κρέας στό Ἡνωμένο Βασίλειο.

12 Ἐν προκειμένω, τίθεται ὑπό ἀμφισβήτηση μία ἐπιλογή οἰκονομικῆς πολιτικῆς, ἡ ὁποία ἐξεφράσθη μέ κανονιστικές πράξεις τῶν κοινοτικῶν ὀργάνων. Κατά παγία νομολογία τοῦ Δικαστηρίου, ἀπό τέτοιες πράξεις δύναται νά γεννηθεῖ εὐθύνη τῆς Κοινότητος μόνον ἄν ὑφίσταται κατάφωρη παραβίαση ὑπερτέρου κανόνος δικαίου πού προστατεύει τούς ἰδιῶτες. Λαμβανομένων ὑπ' ὄψη τῶν ἀρχῶν πού ἰσχύουν στίς ἐννόμους τάξεις τῶν κρατῶν μελῶν, ὅσον ἀφορᾶ τήν

εὐθύνη τῆς δημοσίας ἐξουσίας γιά ζημίες, τίς ὁποῖες ὑπέστησαν ἰδιῶτες ἀπό κανονιστικές πράξεις, τό Δικαστήριο ἐδέχθη ὅτι σέ ἕναν τομέα τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου, πού χαρακτηρίζεται ἀπό εὐρεῖα διακριτική ἐξουσία, ἀπαραίτητη γιά τήν ἐφαρμογή τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, εὐθύνη τῆς Κοινότητος δύναται νά γεννηθεῖ μόνον κατ' ἐξαίρεση, ἄν τό ἐνεργοῦν ὄργανο ὑπερβεῖ προφανῶς καί βαρέως τά ὅρια τῶν ἐξουσιῶν του.

Ἐπί τῶν λόγων πού στηρίζονται στήν ἀποδιδομένη παρανομία τοῦ κανονισμοῦ τοῦ Συμβουλίου

Ἐπί τῆς αἰτιολογίας τοῦ κανονισμοῦ

13 Ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind προσάπτει στό Συμβούλιο ὅτι δέν αἰτιολόγησε ἐπαρκῶς τήν θέσπιση τοῦ συστήματος παρεμβάσεως πού καθορίζεται στό ἄρθρο 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, καί ἰδίως τοῦ συστήματος claw-back.

14 Ὁ λόγος αὐτός πρέπει νά ἀπορριφθεῖ. Πράγματι, στό πλαίσιο τοῦ συστήματος παροχῆς ἐννόμου προστασίας, ἡ αἰτιολόγηση τῶν πράξεων τῶν ὀργάνων ἔχει ὡς σκοπό νά καταστήσει δυνατή στό Δικαστήριο τήν κατά τό ἄρθρο 173 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἄσκηση τοῦ ἐλέγχου τῆς νομιμότητος ὑπέρ τῶν προσώπων, στά ὁποῖα ἡ συνθήκη παρέχει τήν δυνατότητα ἀσκήσεως αὐτῆς τῆς προσφυγῆς. Ἀντιθέτως, ἐνδεχόμενες ἐλλείψεις τῆς αἰτιολογίας μιᾶς κανονιστικῆς πράξεως δέν δύνανται νά γεννήσουν εὐθύνη τῆς Κοινότητος.

15 Ἐπί πλέον, στήν προκειμένη περίπτωση ἡ αἰτιολογία τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ἀνταποκρίνεται στίς ἀπαιτήσεις τοῦ ἄρθρου 190 τῆς συνθήκης ΕΟΚ. Στήν δεύτερη αἰτιολογική σκέψη ἐκτίθενται σαφῶς οἱ διάφορες μορφές τῶν μέτρων παρεμβάσεως ὑπέρ τῶν παραγωγῶν προβείου κρέατος, καθώς καί οἱ λόγοι, οἱ ὁποῖοι τά ὑπαγορεύουν. Στήν ἴδια αἰτιολογική σκέψη ἀναφέρεται περαιτέρω ρητῶς ὅτι πρός ἀποφυγή «στρεβλώσεων τοῦ ἀνταγωνισμοῦ», σέ περίπτωση ἐξαγωγῆς κρεάτων καί ζώντων ζώων ἀπό τό ἔδαφος κράτους μέλους, στούς παραγωγούς τοῦ ὁποίου καταβάλλεται μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς, πρέπει νά εἰσπράττεται ποσό ἴσο πρός τήν πριμοδότηση αὐτή.

Ἐπί τῶν λοιπῶν λόγων

16 Μέ τούς τρεῖς περαιτέρω λόγους, ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind ἰσχυρίζεται ὅτι οἱ διατάξεις τοῦ ἄρθρου 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 καί ἰδίως τῆς παραγράφου 3, πού θεσπίζει τό σύστημα claw-back,

— προσκρούουν στήν διατυπουμένη στά ἄρθρα 9, 12, 13 καί 16 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ἀπαγόρευση ἐπιβολῆς ἐπιβαρύνσεων ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς στίς ἐνδοκοινοτικές ἀνταλλαγές,

— παραβαίνουν τήν ὑποχρέωση πού τίθεται ἀπό τό ἄρθρο 40, παράγραφος 3, ἐδάφιο 2, τῆς συνθήκης ΕΟΚ γιά τήν κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς, περί ἀποκλεισμοῦ κάθε διακρίσεως μεταξύ παραγωγῶν ἤ καταναλωτῶν ἐντός τῆς Κοινότητος,

— παραβαίνουν τέλος τήν διάταξη τοῦ ἄρθρου 43 παράγραφος 3, στοιχεῖο 6), τῆς συνθήκης ΕΟΚ, κατά τήν ὁποία ἡ κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς πρέπει νά ἐξασφαλίζει στίς ἀνταλλαγές στό ἐσωτερικό τῆς Κοινότητος ὅρους ἀναλόγους μέ ἐκείνους πού ὑπάρχουν σέ μία ἐθνική ἀγορά.

17 Ἄν καί οἱ αἰτιάσεις αὐτές διαφέρουν κατά τήν διατύπωση καί στηρίζονται σέ διαφορετικές διατάξεις τῆς συνθήκης, θέτουν, ἐν τούτοις, ὅλες ὑπό ἀμφισβήτηση, γιά παρόμοιους λόγους, τό σύστημα τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος, ὅπως αὐτό συνάγεται ἀπό τόν κανονισμό 1837/80 τοῦ Συμβουλίου. Ὁρισμένες γενικές διαπιστώσεις καθιστοῦν δυνατή τήν διασαφήνιση τῆς ἐκτάσεως τῶν παραβάσεων, τίς ὁποῖες ἐπικαλεῖται ἡ ἐνάγουσα καί κατά συνέπεια, τήν ἀπάντηση ἐπί τῶν αἰτιάσεων.

18 Ἡ ἐκδηλούμενη στίς αἰτιολογικές σκέψεις τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 βούληση τοῦ Συμβουλίου «γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ ἄρθρου 39 τῆς συνθήκης καί ἰδίως γιά τήν σταθεροποίηση τῶν ἀγορῶν καί τήν ἐξασφάλιση ἑνός δικαίου βιοτικοῦ ἐπιπέδου στόν γεωργικό πληθυσμό» καί γιά τήν πραγματοποίηση «μιᾶς κοινῆς ἀγορᾶς στηριζομένης σέ κοινό σύστημα τιμῶν», ἐκφράζεται μέ τόν καθορισμό ἐνιαίας τιμῆς βάσεως γιά νωπά ἤ διατηρημένα δι' ἁπλῆς ψύξεως πρόβεια σφάγια. Ἡ τιμή παρεμβάσεως πού καθορίζεται γιά τίς ἀγορές ἀπό τούς ὀργανισμούς παρεμβάσεως καί τό «κατευθυντήριο ἐπίπεδο» πού χρησιμεύει γιά τόν ὑπολογισμό τῆς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς, ἀντιστοιχοῦν ἀμφότερα στό 85 % τῆς τιμῆς βάσεως. Ἀπό αὐτό προκύπτει ὅτι ναί μέν τά μέτρα παρεμβάσεως δύνανται νά διαφέρουν ὥστε νά λαμβάνονται ὑπ' ὄψη οἱ διαφορές τῶν συνθηκῶν τῆς ἀγορᾶς στά κατ' ἰδίαν κράτη μέλη, οἱ ὁποῖες ὑπῆρχαν πρό τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τοῦ κανονισμοῦ, τό ἐπίπεδο τῶν τιμῶν ὅμως πού συνεπιφέρει τήν λήψη τῶν μέτρων παρεμβάσεως παραμένει τό ἴδιο.

19 Ἐν πάση περιπτώσει, λόγω τῶν διαφορῶν τῶν τιμῶν πού ὑπῆρχαν στίς ἀγορές προβείου κρέατος τῶν κρατῶν μελῶν, ὁ κανονισμός 1837/80 προβλέπει διαφορε-

τικές τιμές ἀναγωγῆς γιά πέντε, καί ἀργότερα γιά ἕξι, περιοχές, στίς ὁποῖες κατανέμονται τά κράτη μέλη. Αὐτές οἱ τιμές ἀναγωγῆς χρησιμοποιοῦνται γιά τόν ὑπολογισμό τῆς πριμοδοτήσεως ἀνά προβατίνα. Ἀλλά, ἀφ' ἑνός μέν ἡ κατάσταση αὐτή εἶναι προσωρινή, διότι τό ἄρθρο 3, παράγραφος 4, στοιχεῖο 6), τοῦ κανονισμοῦ προβλέπει τήν καθιέρωση μιᾶς ἐνιαίας κοινοτικῆς τιμῆς ἀναγωγῆς διά τῆς συγκλίσεως τῶν ἐθνικῶν τιμῶν ἀναγωγῆς κατά ἴσα ἐτήσια διαστήματα κατά τήν διάρκεια περιόδου τεσσάρων ἐτῶν, τό δέ ἄρθρο 34, παράγραφος 1, ὁρίζει ὅτι τό Συμβούλιο, κατόπιν ἐκθέσεως καί προτάσεως τῆς Ἐπιτροπῆς, δύναται νά λάβει πρό τῆς 1ης Ἀπριλίου 1984 κατάλληλα μέτρα, τά ὁποῖα δύνανται νά εἶναι ἀναγκαῖα γιά τήν λειτουργία τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς καί ἰδίως γιά τά συστήματα παρεμβάσεως καί πριμοδοτήσεων, ἀφ' ἑτέρου δέ τό ἄρθρο 39, παράγραφος 2, τῆς συνθήκης ΕΟΚ δέν ἀποκλείει καθόλου τήν σταδιακή ἐφαρμογή τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, ἀλλά ὁρίζει ὅτι «κατά τήν ἐκπόνηση τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς καί τῶν εἰδικῶν μεθόδων πού συνεπάγεται ἡ ἐφαρμογή της», πρέπει νά λαμβάνονται ὑπ' ὄψη οἱ «διαρθρωτικές καί φυσικές ἀνισότητες μεταξύ τῶν διαφόρων γεωργικῶν περιοχῶν, "[καθώς καί]" ἡ ἀνάγκη βαθμιαίας ἐφαρμογῆς τῶν καταλλήλων προσαρμογῶν».

20 Ὑπό τό φῶς αὐτῶν τῶν γενικῶν παρατηρήσεων πρέπει νά ἐξετασθεῖ κάθε ἕνας ἀπό τούς ἀνωτέρω ἐκτεθέντες τρεῖς λόγους πού προβάλλει ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind.

21 Κατ' ἀρχάς, στό πλαίσιο ἑνός κανονισμοῦ, οἱ διατάξεις τοῦ ὁποίου πρέπει κατά τό ἄρθρο 34 νά ἀναθεωρηθοῦν πρό τῆς 1ης Ἀπριλίου 1984, ἡ εἴσπραξη μιᾶς ἐπιβαρύνσεως λόγω ἐξαγωγῆς κατά τό ἄρθρο 9, παράγραφος 3, τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 δέν δύναται κατ' ἀρχήν νά διαχωρισθεῖ ἀπό τό σύστημα παρεμβάσεως πού συνίσταται στήν καταβολή μιᾶς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς στίς περιοχές τῆς Κοινότητος, στίς ὁποῖες δέν πραγματοποιοῦνται ἀγορές ἀπό τούς ὀργανισμούς παρεμβάσεως. Κατά συνέπεια, ἀντιθέτως πρός τήν ἄποψη τῆς ἐναγούσης, αὐτή ἡ ἐπιβάρυνση δέν συνιστᾶ ἐπιβάρυνση ἰσοδυνάμου ἀποτελέσματος πρός δασμούς, ἀλλά ἔχει στήν πραγματικότητα ὡς στόχο νά ἀντισταθμίσει ἐπακριβῶς τίς ἐπιπτώσεις τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς καί ἔτσι νά καταστήσει δυνατή γιά τά προϊόντα τῶν κρατῶν ἤ περιοχῶν, ὅπου καταβάλλεται ἡ ἐν λόγω πριμοδότηση, τήν ἐξαγωγή πρός τά λοιπά κράτη μέλη, χωρίς νά διαταραχθοῦν οἱ ἀγορές τους. Πράγματι, ἐάν δέν εἰσεπράττετο τό claw-back, οἱ προσφορές προϊόντων ἀπό κράτος μέλος, στό ὁποῖο καταβάλλεται ἡ πριμοδότηση σφαγῆς, θά ἠδύναντο νά γίνουν στίς ἀγορές τῶν ἄλλων κρατῶν μελῶν σέ τιμές σημαντικά κατώτερες ἀπό τίς ἐκεῖ ἰσχύουσες, καί, λόγω τῶν μειουμένων τιμῶν, θά ἠδύναντο νά συνεπάγονται τήν λήψη μέτρων παρεμβάσεως, τῶν ὁποίων τά ἔξοδα στήν πραγματικότητα θά ἔπρεπε νά καλύψει κατόπιν γιά δεύτερη φορά ἡ Κοινότης, ἔστω ἴσως ὑπό διαφορετική μορφή.

22 Ὅσον ἀφορᾶ περαιτέρω τόν λόγο πού βασίζεται στήν φερομένη δημιουργία διακρίσεων, πρέπει σχετικῶς νά ὑπομνησθεῖ ὅτι, ὅπως συνάγεται ἀπό τήν ἀπόφαση τοῦ Δικαστηρίου τῆς 13ης Ἰουνίου 1978 ἐπί τῆς ὑποθέσεως 139/77 (Denkavit, Slg. 1978, σ. 1317), ἡ διαφορετική μεταχείριση μόνον τότε δύναται νά θεωρηθεῖ ὡς δημιουργοῦσα ἀνεπίτρεπτη κατά τό ἄρθρο 40, παράγραφος 3, τῆς συνθήκης ΕΟΚ διάκριση, ὅταν ἐμφανίζεται ὡς αὐθαίρετη ἤ ὅταν, ὅπως ἀναφέρεται σέ ἄλλες ἀποφάσεις, δέν εἶναι ἐπαρκῶς δικαιολογημένη καί δέν στηρίζεται σέ ἀντικειμενικούς λόγους.

23 Ἀπό τήν ἀνάλυση τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου κρέατος συνάγεται ὅτι τά μέτρα παρεμβάσεως πού προβλέπονται στόν κανονισμό 1837/80, ἡ κατά τό ἄρθρο 9 καθιέρωση μιᾶς μεταβλητῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς καί τοῦ claw-back, καθώς καί ὁ τρόπος καθορισμοῦ τοῦ ὕψους τῆς πριμοδοτήσεως αὐτῆς στηρίζονται σέ ἀντικειμενικούς λόγους. Ἡ τιμή παρεμβάσεως γιά ἀγορές μέσω ἑνός πρός τοῦτο ὁρισμένου ὀργανισμοῦ καί τό κατευθυντήριο ἐπίπεδο γιά τήν καταβολή τῆς πριμοδοτήσεως σφαγῆς ταυτίζονται. Ὅπως ἤδη ἐλέχθη, κάθε κράτος μέλος ἐπιλέγει ἀπό τά μέτρα παρεμβάσεως πού προβλέπονται στόν κανονισμό ἐκεῖνα τά ὁποῖα θεωρεῖ ὡς τά καταλληλότερα.

24 Ἐφ' ὅσον ἔτσι ἔχουν τά πράγματα καί ἐν ὄψει τῆς ἐξουσίας ἐκτιμήσεως, τήν ὁποία διαθέτει τό Συμβούλιο γιά τήν ἐφαρμογή μιᾶς ἀκόμη ὑπό ἐξέλιξη κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, καθώς καί τῶν εὐθυνῶν πού τοῦ ἀνατίθενται ἀπό τά ἄρθρα 39 καί 40 τῆς συνθήκης ΕΟΚ γιά τόν καθορισμό τῶν μέτρων ἐκείνων πού θεωρεῖ ὡς τά πλέον κατάλληλα γιά τήν σταδιακή πραγματοποίηση μιᾶς ἐνιαίας ἀγορᾶς, ἡ διαφοροποίηση τῶν μέτρων παρεμβάσεως κατά περιοχές τῆς Κοινότητος καί οἱ ἐπιπτώσεις τους δέν ἀποτελοῦν διάκριση.

25 Ἐπί πλέον, ἀναφορικῶς πρός τήν ὕπαρξη διακρίσεως, ἀπό τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι πλήττεται ἡ ἐνάγουσα, πρέπει νά ὑπομνησθεῖ ὅτι μέχρι τῆς καθιερώσεως τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, ἡ ἐμπορική της δραστηριότης εἶχε εὐνοηθεῖ ἀπό τήν διαφορετική κατάσταση τῶν διαφόρων ἀγορῶν τῆς Κοινότητος. Αὐτό τῆς ἐπέτρεπε, χάρις στό σύστημα τοῦ deficiency payment, πού δέν προέβλεπε καμμία ἀντισταθμιστική πληρωμή κατά τήν ἐξαγωγή, νά εἰσάγει πρόβειο κρέας ἀπό τό Ἡνωμένο Βασίλειο, τουλάχιστον ὅταν ἡ οἰκονομική συγκυρία ἦταν εὐνοϊκή, σέ σχετικά χαμηλές τιμές. Ἀλλά καί ἄν ἀκόμη τό ἄρθρο 39 τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὁρίζει ἰδίως τήν σταθεροποίηση τῶν ἀγορῶν ὡς στόχο τῆς κοινῆς γεωργικῆς πολιτικῆς, ἡ ἔννοια αὐτή δέν σημαίνει, ὅπως ἤδη ἐδέχθη τό Δικαστήριο μέ τήν ἀπόφαση τῆς 13ης Νοεμβρίου 1973 ἐπί τῶν συνεκδικασθεισῶν ὑποθέσεων 63

μέχρι 69/72 (Wilhelm Werhahn Hansamühle κ.ά., Slg. 1973, σ. 1229), ὅτι πρέπει ὁπωσδήποτε νά διατηρηθοῦν τά ὑπό προηγούμενες συνθῆκες ἀγορᾶς κεκτημένα.

26 Μέ τόν τελευταῖο λόγο πού ἐπικαλεῖται ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind προσάπτει στό ἄρθρο 9 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 ὅτι ἀντιβαίνει πρός τήν κατά τό ἄρθρο 43, παράγραφος 3, στοιχεῖο 6), τῆς συνθήκης ΕΟΚ ὑποχρέωση τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς νά ἐξασφαλίζονται στίς συναλλαγές στό ἐσωτερικό τῆς Κοινότητος ὅροι ἀνάλογοι μέ ἐκείνους πού ὑπάρχουν σέ μία ἐθνική ἀγορά.

27 Ὅπως ἤδη ἐλέχθη, ὁ κανονισμός 1837/80 ἀποσκοπεῖ στήν σταδιακή πραγματοποίηση μιᾶς ἐνιαίας ἀγορᾶς στήν Κοινότητα, δέν δύναται δέ νά προσαφθεῖ καμμία μομφή στό Συμβούλιο λόγω αὐτῆς τῆς μεθόδου σταδιακῆς πραγματοποιήσεως, ἐν ὄψει τῶν διαφορῶν πού χαρακτήριζαν τίς ἐθνικές ἀγορές πρό τῆς θεσπίσεως τῆς κοινῆς ὀργανώσεως ἀγορᾶς, καθώς ἐπίσης καί ἐν ὄψει τῶν ρυθμίσεων πού ἐθέσπισε αὐτό τό κοινοτικό ὄργανο γιά τήν ἐπίτευξη τῶν στόχων της. Ἀκριβέστερα, ἡ θέσπιση τοῦ claw-back ἔχει ὡς στόχο νά ἐξασφαλίσει τήν προσέγγιση τῶν τιμῶν στό ἐνδοκοινοτικό ἐμπόριο καί νά ἐμποδίσει τήν ἀποσταθεροποίηση τοῦ ἐνδοκοινοτικοῦ ἐμπορίου καί τήν παρακώλυση τῶν προβλεπομένων ἀπό τόν κανονισμό μηχανισμῶν ρυθμίσεως καί ἑνοποιήσεως τῆς ἀγορᾶς, πού θά ἠδύναντο νά ἐπέλθουν λόγω τεχνητῶν διαφορῶν μεταξύ τῶν τιμῶν τῶν προϊόντων τοῦ κράτους μέλους ἐξαγωγῆς καί τῶν τιμῶν τοῦ κράτους μέλους εἰσαγωγῆς. Ἔτσι, ὁ ἐν λόγω κανονισμός, καί ἰδίως τό ἄρθρο 9, ἀποσκοπεῖ νά ἐξασφαλίσει στίς συναλλαγές στό ἐσωτερικό τῆς Κοινότητος ὅρους ἀναλόγους μέ ἐκείνους πού ὑπάρχουν σέ μία ἐθνική ἀγορά.

28 Κατά συνέπεια, ὁ λόγος αὐτός εἶναι ἐξ ἴσου ἀβάσιμος μέ τόν προηγούμενο.

Ἐπί τῶν λόγων οἱ ὁποῖοι στηρίζονται στήν προβαλλομένη παρανομία τοῦ κανονισμοῦ τῆς Ἐπιτροπῆς

29 Ἡ ἐνάγουσα προσάπτει στήν Ἐπιτροπή ὅτι παρεβίασε τίς ἀρχές τῆς κοινοτικῆς προτιμήσεως καί τῆς ἀπαγορεύσεως τῶν διακρίσεων, ἀναστέλλοντας μέ τόν κανονισμό 3191/80 τῆς 9ης Δεκεμβρίου 1980 (Abl. L 332, σ. 14) τήν εἴσπραξη ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν πρός τρίτες χῶρες τοῦ ποσοῦ πού προβλέπεται στό ἄρθρο 9, παράγραφος 3, τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, χωρίς νά θεσπίσει ἀντίστοιχη ρύθμιση γιά τίς ἐνδοκοινοτικές συναλλαγές.

30 Στίς αἰτιολογικές σκέψεις τοῦ κανονισμοῦ 3191/80 τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκτίθεται ὅτι, ὅπως κατέδειξε ἡ πεῖρα, ἡ εἴσπραξη ποσοῦ ἴσου πρός τήν μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς προβατοειδῶν κατά τήν ἔξοδο ἀπό τό ἔδαφος τοῦ ἐνδιαφερομένου κράτους μέλους «ὁδηγεῖ σέ σοβαρές δυσχέρειες ὅσον ἀφορᾶ τήν ἔξοδο τῶν προϊόντων αὐτῶν ἀπό τήν Κοινότητα». Βάσει τοῦ ἄρθρου 33 τοῦ κανονισμοῦ 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, πού προβλέπει ὅτι ἡ Ἐπιτροπή «προκειμένου νά διευκολυνθεῖ ἡ μετάβαση ἀπό τό σύστημα πού ὑπῆρχε πρίν ἀπό τήν ἐφαρμογή τοῦ παρόντος κανονισμοῦ σέ κάθε ἕνα ἀπό τά κράτη μέλη στό σύστημα πού θεσπίζεται ἀπό τόν παρόντα κανονισμό, ἡ Ἐπιτροπή δύναται νά λάβει τά κατάλληλα μέτρα», τό ἄρθρο 1 τοῦ κανονισμοῦ 3191/80 ὁρίζει, ὅπως ἤδη ἀνεφέρθη, ὅτι κατά παρέκκλιση ἀπό τό ἄρθρο 9, παράγραφος 3, τοῦ κανονισμοῦ 1837/80, τό ποσό πού προβλέπεται στήν διάταξη αὐτή δέν εἰσπράττεται ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν τῶν ἐν λόγω προϊόντων ἐκτός τῆς Κοινότητος.

31 Καθ' ὅσον ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind ἐπικαλεῖται ὅτι δέν ἐλήφθη κανένα ἀνασταλτικό μέτρο γιά ἐξαγωγές ἀπό κράτος μέλος πρός κράτος μέλος, ἡ ἀγωγή εἶναι ἀβάσιμη. Πράγματι, καμμία διάταξη τῆς συνθήκης καί καμμία γενική ἀρχή τοῦ κοινοτικοῦ δικαίου δέν ἐπιβάλλουν τήν ἐπέκταση στίς ἐμπορικές συναλλαγές μεταξύ τῶν κρατῶν μελῶν ἑνός μέτρου πού δικαιολογεῖται ἀπό τίς ἀνάγκες τῶν ἐξαγωγῶν πρός τρίτες χῶρες. Ἀπεναντίας μάλιστα, βάσει τῶν ἤδη ἐκτεθέντων λόγων ὑπάρχει ὁ κίνδυνος, ἡ ἀναστολή τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν ἀπό κράτος μέλος, στούς παραγωγούς τοῦ ὁποίου καταβάλλεται ἡ μεταβλητή πριμοδότηση σφαγῆς, πρός ἄλλο κράτος μέλος, στό ὁποῖο δέν καταβάλλεται ἡ ἐν λόγω πριμοδότηση, νά ὁδηγήσει σέ διατάραξη τῶν κοινοτικῶν ἀγορῶν προβείου καί αἰγείου κρέατος, στήν σταθεροποίηση τῶν ὁποίων ἀποσκοπεῖ ὁ κανονισμός 1837/80.

32 Καθ' ὅσον ἡ ἐπιχείρηση Julius Kind προβάλλει ὅτι ἡ ἀναστολή ἐκ μέρους τῆς Ἐπιτροπῆς τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back ἐπί τῶν ἐξαγωγῶν ἐκτός τῆς Κοινότητος προξένησε ζημία στίς ἐξαγωγές της πρός τρίτες χῶρες κατά τό ὅτι, συνεπεία τοῦ κανονισμοῦ 3191/80, κατέστη συμφερότερη γιά τίς χῶρες αὐτές ἡ ἀπ' εὐθείας προμήθεια ἀπό κράτος στό ὁποῖο, ὅπως στό Ἡνωμένο Βασίλειο, ἐφαρμόζεται ἡ πριμοδότηση σφαγῆς καί, κατά συνέπεια, τό claw-back, πρέπει νά ὑπομνησθεῖ ὅτι προϋπόθεση γιά τήν γένεση εὐθύνης τῆς Κοινότητος πρός ἀποζημίωση ἀποτελεῖ ὅτι ὁ ἐνάγων ὑπέστη πράγματι ζημία.

33 Ἐν προκειμένω, ὁ ἰσχυρισμός τῆς ἐναγούσης ὅτι ἡ ἀναστολή τῆς εἰσπράξεως τοῦ claw-back ἐπί τῶν εἰσαγωγῶν πρός τρίτες χῶρες ὁδήγησε σέ ἐπιζήμια γι' αὐτή

μετατόπιση τῶν ἐμπορικῶν ρευμάτων, ἰδίως ἐφ' ὅσον οἱ ἑλβετοί πελάτες της ἀγοράζουν ἐφ' ἑξῆς ἀπό βρετανούς προμηθευτές, στερεῖται βάσεως.

34 Τόσο ἀπό τήν δικογραφία, ὅσο καί ἀπό τά ἐκτεθέντα ἀπό τήν ἐνάγουσα κατά τήν προφορική διαδικασία, συνάγεται πράγματι ὅτι ἡ ἐνάγουσα δέν εἶχε εἰσέλθει κατά τρόπο σταθερό στίς ἀγορές τρίτων χωρῶν. Ὅσον ἀφορᾶ ἰδιαιτέρως τήν ἑλβετική ἀγορά, τήν ὁποία παρέθεσε ὡς τό μόνο συγκεκριμένο παράδειγμα ἐπεκτάσεως τῶν ἐμπορικῶν της δραστηριοτήτων ἐκτός τῆς Κοινότητος, ἡ ἐνάγουσα ἀνεγνώρισε ὅτι προσεπάθησε νά εἰσέλθει στήν ἐν λόγω ἀγορά μόλις ἀπό τοῦ Σεπτεμβρίου 1980. Δέν ἀπεδείχθη οὔτε κάν ὑπεστηρίχθη ὅτι ἡ ἐνάγουσα εἶχε ἀποκτήσει ἐκεῖ σταθερή πελατεία πρό τῆς ἐκδόσεως τοῦ κανονισμοῦ 3191/80. Χωρίς νά εἶναι ἀναγκαῖο νά ἀποδειχθεῖ ἐάν πληροῦνται οἱ λοιπές προϋποθέσεις γιά τήν γένεση εὐθύνης τῆς Κοινότητος, διαπιστώνεται κατά συνέπεια ὅτι ἡ ἐνάγουσα δέν προσεκόμισε οὔτε κάν ἔνδειξη ὅτι ὑπέστη ζημία ἐκ τῶν ἐνεργειῶν τῆς Ἐπιτροπῆς.

35 Ἐκ τῶν ἀνωτέρω συνάγεται ὅτι ἡ ἀγωγή ἀποζημιώσεως τῆς ἐπιχειρήσεως Julius Kind πρέπει νά ἀπορριφθεῖ.

Ἐπί τῶν δικαστικῶν ἐξόδων

36 Σύμφωνα μέ τό ἄρθρο 69, παράγραφος 2, τοῦ κανονισμοῦ διαδικασίας ὁ ἡττηθείς διάδικος καταδικάζεται στά δικαστικά ἔξοδα. Ἐπειδή ἡ ἐνάγουσα ἡττήθη, πρέπει νά καταδικασθεῖ στά δικαστικά ἔξοδα, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν ἐξόδων στά ὁποῖα ὑπεβλήθη ἡ παρεμβαίνουσα ὑπέρ τῆς ἐναγομένης.

Διά ταῦτα

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ

κρίνει καί ἀποφασίζει:

1) Ἀπορρίπτει τήν ἀγωγή.

2) Καταδικάζει τήν ἐνάγουσα στά δικαστικά ἔξοδα, συμπεριλαμβανομένων καί τῶν ἐξόδων τῆς παρεμβαινούσης.

	Mertens de Wilmars	Bosco	Touffait
Due	Pescatore	Mackenzie Stuart	O'Keeffe
Koopmans	Everling	Χλωρός	Grévisse

Ἐδημοσιεύθη σέ δημοσία συνεδρίαση στό Λουξεμβοῦργο στίς 15 Σεπτεμβρίου 1982.

Κατ' ἐντολή τοῦ γραμματέως

H. A. Rühl

Κύριος ὑπάλληλος διοικήσεως

Ὁ πρόεδρος

J. Mertens de Wilmars

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ FRANCESCO CAPOTORTI ΠΟΥ ΑΝΕΠΤΥΧΘΗΣΑΝ ΣΤΙΣ 9 ΙΟΥΝΙΟΥ 1982 [1]

Κύριε πρόεδρε,
Κύριοι δικαστές,

1. Ἡ παροῦσα ὑπόθεση εἰσήχθη κατά τοῦ Συμβουλίου καί τῆς Ἐπιτροπῆς ἀπό μία γερμανική ἐπιχείρηση — τήν ἑταιρία Kind —, ἡ ὁποία ἀσχολεῖται μέ τήν εἰσαγωγή καί τό ἐμπόριο νωπῶν κρεάτων, προερχομένων ἀπό τήν Ὁμοσπονδιακή Δημοκρατία τῆς Γερμανίας καί τό Ἡνωμένο Βασίλειο. Ἡ ἐπιχείρηση Kind ζητεῖ τήν ἀποκατάσταση τῆς ζημίας, τήν ὁποία ἰσχυρίζεται ὅτι ὑπέστη λόγω ἑνός εἰδικοῦ μέτρου ἐπιβολῆς εἰσφορᾶς λόγω ἐξαγωγῆς πού ἐθεσπίσθη μέ τόν κανονισμό 1837/80 τοῦ Συμβουλίου, τῆς 27ης Ἰουνίου 1980, καθώς καί λόγω τοῦ ὅτι ἡ Ἐπιτροπή δέν ἀνέστειλε τό ἐν λόγω μέτρο.

Πρέπει νά ὑπομνησθεῖ ὅτι ὁ ἀνωτέρω κανονισμός ἐθέσπισε τήν κοινή ὀργάνωση ἀγορᾶς στόν τομέα τοῦ προβείου καί αἰγείου κρέατος, ὀργάνωση πού βασίζεται κυρίως στήν ρύθμιση τῶν τιμῶν (κοινοτική τιμή βάσεως κατά περιοχή, τιμές ἀναγωγῆς καί τιμές πού σημειώνονται στίς ἀντιπροσωπευτικές ἀγορές τῆς Κοινότητος), στήν χορήγηση πριμοδοτήσεων στούς παραγωγούς γιά τήν ἀντιστάθμιση τῆς τυχόν ἀπωλείας εἰσοδήματος πού θά προ-

1 — Μετάφραση ἀπό τά ἰταλικά.